
Ministerstvo životního prostředí

METODIKA VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATEL PRO OBCE V OBLASTI ODPADOVÉHO A OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí, 2025

Autoři

Ing. Michal Struk, Ph.D., Ekonomicko-správní fakulta MUNI, vedoucí autorského kolektivu

doc. Ing. Mgr. Jana Soukopová, Ph.D., Ekonomicko-správní fakulta MUNI

Ing. Eduard Bakoš, Ph.D. Ekonomicko-správní fakulta MUNI

Ing. Dominika Tóthová, Ph.D., Ekonomicko-správní fakulta MUNI

Bc. Pavel Novák, Ekonomicko-správní fakulta MUNI

Ing. Gabriela Bulková, MBA, MŽP

Ing. Veronika Jarolímová, MŽP

Ing. Vlastislav Kotrč, MŽP

Výstup byl vytvořen s finanční podporou TA ČR, projektu SS02030008 Centrum environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost. Projekt je podpořen Technologickou agenturou České republiky (TA ČR) v rámci 2. veřejné soutěže Programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí – Prostředí pro život.

T A Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR a Ministerstva životního prostředí v rámci **Programu Prostředí pro život.**

Č R www.tacr.cz

Ministerstvo životního prostředí

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 MANUÁL PRO OBCE KE ZLEPŠENÍ ZPŮSOBU INFORMOVÁNÍ OBYVATEL A PŘÍPRAVA KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE	6
PRAVIDLA TVORBY KOMUNIKACE	7
1.1 ZÁKLADNÍ PRVKY KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE.....	10
1.2 POPIS JEDNODUCHÝCH KROKŮ PRO ZLEPŠENÍ KOMUNIKACE.....	17
1.3 KOMENTÁŘ KE KOMUNIKAČNÍ KAMPANI S OBYVATELI	18
1.3.1 <i>Obecné poznatky</i>	18
1.3.2 <i>Cílové skupiny</i>	18
1.3.3 <i>Doporučení k realizaci kampaně</i>	18
1.4 VYHODNOCENÍ KOMUNIKACE.....	19
SEZNAM ZKRATEK	20
PŘÍLOHY.....	21
METODICKÉ LISTY A PŘEHLEDY	21
LETÁKY, BROŽURY A JINÉ TISKOVINY	22
WEBOVÉ STRÁNKY	24
SOCIÁLNÍ MÉDIA.....	26
VZDĚLÁVÁNÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ	28
NUDGING.....	30
DOORSTEPPING.....	32
PŘÍLOHA A ZDROJE INFORMACÍ O ODPADOVÉM A OBĚHOVÉM HOSPODÁŘSTVÍ	34
PŘÍLOHA B VEŘEJNÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ – VISOH2	42
PŘÍLOHA C PŘEHLED LEGISLATIVY KE KOMUNÁLNÍM ODPADŮM	43
PŘÍLOHA D EKOKALENDÁŘ SE ZAMĚŘENÍM NA KOMUNÁLNÍ ODPADY.....	44
PŘÍLOHA E NÁVRH LETÁKOVÉ KAMPANĚ PRO OBCE	46
PŘÍLOHA F NÁVRH OBSAHU INFORMAČNÍHO LETÁKU (POLEPU)	48
PŘÍLOHA G NÁVRH LETÁKU K PŘEDCHÁZENÍ ODPADU	50
PŘÍLOHA H NÁVRH LETÁKU K TEXTILNÍMU ODPADU	51
PŘÍLOHA I NÁVRH LETÁKU K ROSTLINNÉMU BIOODPADU	52
PŘÍLOHA J NÁVRH LETÁKU K PŘEDCHÁZENÍ POTRAVINOVÉMU ODPADU	53
PŘÍLOHA K NÁVRH LETÁKU KE KUCHYŇSKÉMU ODPADU	54
PŘÍLOHA L NÁVRH LETÁKU K NEBEZPEČNÝM ODPADŮM A NESPOTŘEBOVANÝM A PROŠLÝM LÉČIVŮM	55
PŘÍLOHA M INFORMAČNÍ „SLOUPCE“ KE KOMUNIKACI VYBRANÝCH TÉMAT	56
PŘÍLOHA N PŘÍKLADY MOTIVAČNÍCH TEXTŮ A PLAKÁTŮ	62

ÚVOD

Metodika je zaměřena na osvětu a environmentální výchovu v oblasti nakládání s odpady z domácností, jakožto jednou ze základních oblastí (dovedností), kterou by měli obyvatelé zvládat.

Aktuální legislativa v odpadovém hospodářství (zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech) stanovuje specifický cíl pro oběhové a odpadové hospodářství (OH) obcí – do roku 2025 zajistit podíl odděleně soustředovaných recyklovatelných složek komunálního odpadu (KO) (papír, plasty, sklo, kovy, biologický odpad, jedlé oleje a tuky a textil) alespoň 60 % z celkového množství KO. Tento cíl se zvyšuje na 65 % do roku 2030 a 70 % do roku 2035. K tomu se přidávají povinnosti jako snižování potravinového odpadu, třídění textilního odpadu a dále **priorita v předcházení vzniku odpadů** (např. Re-use centra).

Vzhledem k tomu, že síť pro třídění odpadu v České republice (ČR) patří už nyní mezi nejhustší v Evropě, a zároveň se míra třídění zvyšuje spíše pozvolně, je potřeba hledat další možnosti, jak třídění odpadu v obcích navyšovat a podpořit také aktivní účast obyvatel v dalších oblastech nakládání s odpady nebo jejich předcházení.

Faktory ovlivňující odpadové chování lze dělit na externí (demografické a socio-ekonomické), interní (socio-psychologické) a vlastní nastavení systému v obci. Obec může realisticky ovlivňovat socio-psychologické faktory a nastavení obecního systému nakládání s odpady, kde se ale projevují praktická omezení. Jako nejvýhodnější postup se jeví zaměření na ovlivnění každodenního chování obyvatel, a to hlavně přes způsob a rozsah komunikace, a to např. v podobě **informační a vzdělávací kampaně** vůči obyvatelům.

Kromě obyvatel je vhodné komunikaci zaměřit také na spolupráci se školami a zapojení dětí, protože toto je velice účinný způsob, jak dostat požadované informace zábavnou formou do rodin. Nastavení komunikace v obci je proces, který by měl probíhat trvale a zohledňovat prostředí a podmínky v obci a širším regionu, je žádoucí spolupracovat se **školami, svozovými společnostmi, provozovateli zařízení k nakládání**

s odpady v regionu a s **dalšími lokálními i celostátními organizacemi zaměřenými na odpady**, které mají často již vytvořené materiály a zavedené postupy, díky čemuž mohou obci hodně pomoci při realizaci informační kampaně.

Tato metodika certifikovaná **Ministerstvem životního prostředí** obsahuje manuál pro konkrétní způsoby komunikace odpadové problematiky směrem k obyvatelům, které lze vnímat jako **minimální doporučený rozsah komunikace realizované obcemi v oblasti OH**.

Manuál zahrnuje využití polepů, letáků, webových stránek, komunikaci se školami a doorstepping a jeho součástí jsou i návrhy tematických informačních letáků.

Metodika poskytuje praktický návod včetně přímo využitelných příkladů realizace komunikace pro místní úřady. Cílem je usnadnit nastavení systému optimálního a trvalé komunikace s obyvateli vedoucí ke snižování a předcházení produkce odpadů, ke zvyšování třídění KO a ke zlepšování motivace a informovanosti obyvatel o OH.

Pro uživatele má Metodika následující výhody:

- podává jednoduchý, stručný a jasný návod komunikační strategie ke zvýšení povědomí, motivace a informovanosti obyvatel k plnění cílů oběhového hospodářství;
- podává základ pro plánování, rozhodování, jednání a případně též argumenty pro výběr informačních a komunikačních nástrojů;
- uvádí příklady dobré praxe obcí v OH včetně šablon a předpřipravených návrhů letáků, které lze přímo využít;
- Metodika navazuje na [„Metodické doporučení pro poskytování informací obcemi o odpadovém hospodářství občanům a Soustava indikátorů odpadového hospodářství obce“](#) (MŽP, květen 2023)

Cílem Metodiky je pomoci obcím s tvorbou komunikační strategie, informačních kampaní a ekologickou výchovou za účelem zvýšení účinnosti nastavených systémů nakládání s odpady a předcházení vzniku odpadů.

1 MANUÁL PRO OBCE KE ZLEPŠENÍ ZPŮSOBU INFORMOVÁNÍ OBYVATEL A PŘÍPRAVA KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

Následující část metodiky představuje jednoduchý manuál pro přípravu informační a vzdělávací kampaně a principy komunikační strategie. Část vytvořených materiálů lze přímo využít pro komunikaci, část je vhodné v dílčích částech doupřipravit na míru konkrétní obce a zohlednit místní situaci a zvyklosti.

Manuál má následující strukturu:

- 1. Návrh základního (minimálního) modelu pro informování obyvatel (komunikační strategie) – stanovení požadovaného rozsahu komunikace.**
- 2. Popis jednoduchých kroků při vyhodnocení OH a nastavení priorit při komunikaci s obyvateli.**
- 3. Komentář ke způsobu informování (kampani):**
 - obecné poznatky
 - cílové skupiny
 - doporučení
- 4. Vyhodnocení komunikace** – na co se ptát, co ověřovat

- 5. Příklady provedení jednotlivých způsobů komunikace** – dále v metodice lze nalézt [metodické listy](#) (konkrétní návrhy, jak realizovat komunikaci a vzdělávání – příklady dobré praxe v oblasti OH) a [návrhy letáků](#) (informační letáky – přílohy G až L) a další příklady

Obecně je u snahy o dosažení efektivní komunikace vhodné dbát na to, aby byla:

- **trvalá a systematická** – s pravidelnými plánovanými aktivitami v delším období,
- **cílená a adresná** – zaměřená specificky na konkrétní cílové skupiny, např. děti,
- **pozitivní a pestrá** – s využitím odzkoušených komunikačních nástrojů,
- **odborně a věcně správná** – využití odborných zdrojů,
- **srozumitelná** – psaná jednoduchým jazykem, názorná s konkrétními příklady,
- **tvořena spolu se zainteresovanými subjekty a organizacemi, které se oblastí ekologické výchovy zabývají.**

Pravidla tvorby komunikace

Pro správnou komunikaci lze nastavit základní pravidla, která zajistí její účinnost a napomohou se správnou volbou jednotlivých kroků.

Pro zajištění dostatečné účinnosti je třeba oslovit jak dospělé občany, tak se stejnou měrou zaměřit také na oslovení dětí a spolupráci se školami.

Komunikace by měla být:

- 1) **Trvalá a systematická** – s pravidelnými plánovanými aktivitami každý rok, je třeba vyčkat na požadovaný efekt (např. při zavedení nového způsobu nakládání s odpady je možno očekávat akceptování obyvateli v období delším než jeden rok).
- 2) **Motivační** – vhodná je zejména motivace pomocí dopadů na ochranu životního prostředí (vysvětlení dopadů), případně na finance obce, výši poplatku.
- 3) **Spojena s regionem** – důležité je informovat obyvatele o **situaci v jejich regionu**, obci (kam se odváží odpady k využití, jaké jsou výsledky v obci ve vztahu k regionu, republice). Pro vizuální upoutání obyvatel se doporučuje ke komunikovaným informacím přidat aktuální fotky přímo z obce, či už s obecnějším zaměřením na odpady, nebo přímo cílené na dílčí část odpadové problematiky (třídění, černé skládky, zavádění novinek v OH apod.)
- 4) **Zaměřená na spolupráci se školami** – nakládání s odpady by mělo být součástí systému výchovy, děti přenesou informace hravou formou do rodiny.
- 5) **Pozitivní a pestrá** – s využitím odzkoušených komunikačních nástrojů (prvků strategie) tj. polepů, letáků, informací na webových stránkách atd., Tento způsob bude pro občany zajímavý a zvyšuje efektivnost opatření.
- 6) **Srozumitelná, stručná** – psaná jednoduchým jazykem, názorná s konkrétními příklady, doporučení je v základním textu informovat stručně, jednoduše a krátce. Stručná sdělení pak lze doplnit o odkazy na podrobnější verzi např. na stránkách obce.

- 7) **Cílená a adresná** – zaměřená specificky na konkrétní problémy a cílové skupiny, např. děti, podnikatele.
- 8) **Odborně a věcně správná** – je vhodné využití odborných zdrojů.
- 9) **Tvořena ve spolupráci** – spolu se zainteresovanými subjekty (svozové firmy, zařízení na využití odpadů) a organizacemi, které se oblastí ekologické výchovy zabývají.
- 10) **Pravidelně vyhodnocována** – je třeba počítat s delším náběhem zlepšení nakládání s odpady v obci (u třídění odpadů to mohou být např. i 2 roky), v návaznosti na vývoj OH v obci, změny v preferencích a chování obyvatel obce, důležité je také komunikovat s obyvateli jakým způsobem chtějí informace dostávat.

Konkrétní přínosy spolupráce se školami

Škola

- **Děti se rády učí nové věci a hravou formou přenášejí informace do rodiny**, která jejich aktivity ráda podporuje.
- **Jsou vybudovány návyky, které si děti udrží do dospělosti.**
- **Škola získá odborné informace a kontakty** z oblasti odpadového hospodářství pro jejich využití ve výuce (akce, podklady a literatura zpracovaná odbornými organizacemi).
- **Obec může pomoci ve škole** např. s realizací třídění odpadů, kompostováním.
- Dětem se lépe vysvětlí smysl vhodného chování a nastaveného systému nakládání s odpady (předcházení vzniku odpadů, třídění odpadů-správnost, čistota)

Obec

- **V důsledku výchovy selepší nakládání s odpady v obci**, čistota veřejného prostranství – škola může vyzvat ke spolupráci rodiče [ZŠ, MŠ](#).
- Důležité je, že v rámci spolupráce je prezentována problematika odpadového hospodářství v obci (regionu) kde děti a pedagogové žijí.
- Děti mohou pomoci obci např. při úklidu veřejného prostranství, osvětě atd.

Mezi ověřené a funkční způsoby komunikace patří

Textové informace	Akce	Specificky zaměřené způsoby komunikace
• Polepy nádob • Polepy na veřejném prostranství • Webové stránky obce • Informační letáky • Místní tisk • Sociální sítě • Notifikační aplikace	• Doorstepping • Rozbor odpadu • Exkurze • Besedy • Oslovení obyvatel v místě bydliště • Akce v obci věnující se OH	• Spolupráce se školami • Motivační systémy nakládání s komunálními odpady • Nudging

Rozsah sdělovaných informací

V rámci standardní komunikace v obci je vhodné pokrýt nějakou formou veškeré oblasti OH, které se občanů týkají, a to v následujícím rozsahu:

- Předcházení vzniku odpadů obecně
- Předcházení vzniku potravinového odpadu
- Třídění využitelných složek odpadů
- Nakládání s nebezpečnými odpady

Dle situace v obci

- Specifické informace k třídění odpadů – znečištění atd.
- Informace k zavádění nového systému nakládání s odpady

Podklady ke komunikaci k jednotlivým uvedeným oblastem jsou uvedeny dále v této metodice a v příloze.

Účinnost různých způsobů komunikace

Textové a grafické materiály		
Způsob komunikace	Účinnost	Popis
Polepy, nádoby	10	Popis vidí obyvatelé vždy když jdou okolo (nádoby, stání nádob) , účinnost závisí na kvalitě textu (motivaci zvýší důvod třídění).
Polepy na veř. prostranství	10	Popis vidí obyvatelé vždy když jdou okolo (nádoby, stání nádob) , účinnost závisí na kvalitě textu (motivaci zvýší důvod třídění).
Informační letáky	10	Jsou doručeny cíleně do domácnosti , obyvatelé se s tím setkají i bez předchozího aktivního zájmu o problematiku. Lze si ponechat a využívat trvalé informace o třídění, svozech apod.
Webové stránky	4–5	Záleží zejména na preferenci obyvatel , na provedení atd., obyvatel musí cíleně vyhledat
Místní tisk	6–8	Je doručen do domácnosti, může zaujmout , vhodné spíše pro trvalejší informace (např. podrobné informace o změnách v systému OH obce), závisí na frekvenci publikování, informace o OH ale mohou mezi ostatními články zapadnout.
Sociální sítě	4–5	Působí zejména na mladou generaci , kromě textu a obrázku lze přidávat i videa zahrnout aktivní oboustrannou komunikaci.

Aktivity		
Způsob komunikace	Účinnost	Popis
TRVALÉ, OPAKUJÍCÍ SE		
Spolupráce se školou, školkou	10	Prezentace a diskuze s dětmi, exkurze, organizování soutěží , poznatky a zkušenosti děti přenesají i na další členy rodiny nebo známé, získávají návyky od raného věku.
Motivační systémy (pokud v obci využito)	10	Domácnosti jsou individuálně hodnocené podle produkce odpadů a třídění, přímá vazba na chování , nutno důsledně komunikovat o pravidlech motivačního systému, příklady správných a žádoucích postupů, jedná se o formu nudgingu.
Akce v obci např. den dětí, oslavy v obci	8	Akce mohou být zaměřené přímo na problematiku odpadů nebo jako doprovodná součást jiných akcí , např. infostánek odpadové společnosti, distribuce informačních materiálů, přednášky a prezentace, demonstrace (např. rozbor odpadu) apod.
Úklid v obci	10	Účinný způsob zapojení, lze spojit s osvětou , závisí na ochotě k účasti a vhodné propagaci.
Exkurze, besedy	nehodnoceno	Účinný způsob pro osvětu , závisí na ochotě k účasti a vhodné propagaci.
NEPRAVIDELNÉ, OBČASNÉ		
Doorstepping	10	Vysoce účinný způsob komunikace, adresná zpětná vazba , ale časově omezené trvání, lze realizovat ve formě přidání štítku nebo nálepky na nádobu se stručným zhodnocením, jestli domácnost správně třídí, upozornění na nedostatky, případně pochvala, lze i osobně.
Rozbor odpadu	7	Vysoce účinný způsob komunikace, zpětná vazba přímo pro obyvatelé dané obce , lze spojit s dalšími akcemi, případně besedou a diskuzí nad tématem, ukázky žádoucích praxí a nedostatků přímo v konkrétní obci, účinnost závisí na propagaci, vhodném termínu a místě.

1.1 Základní prvky komunikační strategie

Základní neboli minimální komunikační model obcí s obyvateli by měl obsahovat alespoň prvky: **informace formou textu a grafiky** (polepy, letáky, webové stránky, články), dále **akce** (doorstepping, akcentování odpadové problematiky na akcích v obci) a **aktivity zaměřené na komunikaci se školami a dětmi** (které lze využít prakticky ve všech obcích).

Díky využití různých komunikačních nástrojů bude komunikační kampaň pestrá a zvýší se šance na zapojení větší části obyvatel. Doporučeno je využívat z větší části elektronickou komunikaci nebo komunikaci alespoň elektronicky zrcadlit, a tímto zachovat dostupnost materiálů a jejich jednoduchou zpětnou dohledatelnost v budoucnosti (hlavně u polepů a letáků). Rozsah a frekvenci lze přizpůsobit konkrétním možnostem obcí, ideální ale je tyto prvky využívat alespoň 1x ročně v případě malých obcí a častěji u větších. Ze zkušeností je silně doporučeno pravidelně spolupracovat se školami a místními spolky, které pak mají tendenci se dál aktivněji do komunikace problematiky zapojovat.

Aby byla komunikační strategie účinná, je potřeba tuto strategii realizovat pravidelně, systematicky a trvale, díky čemu lze postupně formovat chování obyvatel žádoucím směrem. Kromě obecných informací a doporučení je vhodné využívat v co největší míře data, fotodokumentaci a poznatky z chování obyvatel přímo v dané obci, tak, aby pak mohly být doporučení dostatečně cílené a obyvatelé se s nimi mohli lépe ztotožnit. Tyto informace mohou zahrnovat i příklady nesprávné/špatné praxe nebo problematické situace, které je však nutno doplnit o informace, jak je správně řešit. Tyto informace by se neměly v komunikaci příliš opakovat a když, tak vždy s určitými obměnami, resp., aktualizacemi, a to včetně fotodokumentace.

Dále je pro přehlednost uveden stručný návrh rozložení základních prvků kampaně v průběhu jednoho roku (např. oslovení letáky, organizace exkurzí aj.).

Tabulka 1: Návrh základního rozvržení komunikace

Termín	Zaměření letáku	Akce pro děti	Další aktivity
Leden	Nastavení OH v obci	Pracovní listy dětem domů	Možnosti pro Re-Use
Březen	Bioodpad, jak neplytvat potravinami	Beseda s odborníkem pro II. stupeň	Doorstepping
Duben	Prezentace dat obce	Uklid'me Česko	Veřejný rozbor SKO
Květen	Předcházení odpadům	Exkurze do kompostárny	Vyhodnocení doorstepping
Červen	Dětský den vč. her s tematikou třídění odpadů		
Říjen	Textilní odpad	Exkurze do SSO I+II. stupeň	Úklid obce, svoz NO

Základní model obsahuje prvky: textové a grafické informování (polepy na nádobách, letáky, zpravodaje a elektronická komunikace), spolupráce se školami a doorstepping. K jednotlivým prvkům je vždy potřeba si položit základní otázky co konkrétně chceme obyvatelům komunikovat, jakým způsobem tyto informace distribuovat a kdy tyto aktivity realizovat.

Bez těchto komunikačních nástrojů je obtížné docílit funkčního odpadového hospodářství v obci.

Základní model pro komunikaci v obci je možno nazvat „**komunikačním minimem**“, jsou zde vybrány jednodušší a funkční způsoby provedení poskytování informací a motivace obyvatel.

Každý ze způsobů komunikace, který byl navržen do základního modelu komunikace v obci, má svoji nezastupitelnou funkci.

Komunikační minimum

1) Text a grafika:

- polepy, letáky,
- místní tisk,
- webové stránky obce, informační aplikace

2) Aktivity informující o OH:

- akce v obci,
- spolupráce se školami,
- rozbor odpadu,
- doorstepping,
- besedy,
- exkurze.

U plánování vylepšení komunikace s obyvateli lze doporučit tvorbu „**myšlenkové mapy**“, která může mít např. následující podobu:

Podrobný popis k jednotlivým prvkům:

1) **Textové a grafické informace zahrnující:**

Polepy – komunikační nástroj, který je vhodné využívat na nádoby (doporučeno přímo na madle nebo na víku nádoby) pro odpad produkovaný domácnostmi (tříděný i směsný), na veřejných místech, kde se obyvatelé shromažďují nebo potkávají a tráví čas, nebo např. i v hromadné

dopravě. Polep by měl obsahovat jednoduché a praktické informace k celkovému nastavení systému OH v obci, nebo i dílčím aspektům. Vhodné je polepy přizpůsobit nastavení a výsledkům OH v konkrétní obci nebo je jiným způsobem „přiblížit“ místním obyvatelům tak, aby se s novinkami a změnami lépe ztotožnili a aby polepy měly vyšší míru využitelnosti. S tím souvisí i vhodné načasování realizace takové informační kampaně, aby se např. nekrylo s jinými událostmi.

Kromě správných praktik je vhodné zmínit i nežádoucí chování nebo doplnit informace o správném postupu v dané situaci. V případě polepu s rozsáhlejšími informacemi o OH je možnost distribuce i formou samostatného letáku nebo jako přílohu v místním tisku.

JAK SPRÁVNĚ TŘÍDIT ODPADY!

Žlutá popelnice	Sběrná místa	Modrá popelnice	Hnědá popelnice	Černá popelnice	Sběrná místa
PLAST	KOVY	PAPÍR	BIO	SMĚSNÝ ODPAD	SKLO
Patří sem: ✓ Sešlápnuté PET lahve ✓ Sáčky, tašky, fólie ✓ Obalový polystyren ✓ Plastové obaly od potravin (kelímky, vaničky apod.) ✓ Plastové obaly od drogerie (mýdlo, čistící prostředky, kosmetika) ✓ CD/DVD obaly ✓ Strokové fólie ✓ Nápojový karton	Patří sem: ✓ Plechovky od nápojů ✓ Konzervy od potravin ✓ Hliníková víčka od jogurtů ✓ Kovové uzávěry a víčka ✓ Kancelářský a balicí papír ✓ Čisté papírové obaly ✓ Aluobal	Patří sem: ✓ Noviny, časopisy, letáky ✓ Knihy ✓ Brožury ✓ Katalogy ✓ Kancelářský a balicí papír ✓ Čisté papírové obaly ✓ Karton a lepenka	Patří sem: ✓ Zbytky jídel rostlinného původu ✓ Zbytky ovoce a zeleniny ✓ Květiny ✓ Kávové sedliny a filtry ✓ Čajové sáčky ✓ Hrnkové květiny ✓ Včetně hlíny ✓ Škrupičky od vajec ✓ Tráva a plevy, popel ze dřeva, listy, seno a sláma	Patří sem: ✓ Maso, kosti, oleje a tuky ✓ Sádka z vysavače ✓ Smetky ✓ Hygienické pomůcky ✓ Běžné žárovky ✓ Čisticí utěrky a houby ✓ Keramika a porcelán ✓ Trus zvířat ✓ Silné spinavé a mastné obaly bez nebezpečných látek	Patří sem: ✓ Lahve od nápojů ✓ Zavalovací sklenice ✓ Flakony ✓ Tabulové sklo
Nepatří sem: • Lineum, PVC • Stavěcí polystyren • Přepážkové • Molitan • Videokazety • Obaly od olejí nebo silně znečištěné zbytky jídla • Obaly od nebezpečných látek	Nepatří sem: • Obaly od nebezpečných látek • Přepážkové lahve • Kabely a dráty • Elektrozařízení	Nepatří sem: • Znečištěný papír • Voskovany papír • Stavěcí lepenky a ubrusky • Pauzovací papír • Ušlizený papír (hopálky) • Porcelán s kovovými komponenty • Papírové proložky od vajec	Nepatří sem: • Maso, kosti, oleje a tuky • Tekuté a silné mastné potraviny • Cigaretové oškrabky • Smetky • Letáky a noviny • Vlhčené ubrusky • Vlhčené toaletní papír	Nepatří sem: • Úsporné žárovky a zářivky • Stavěcí odpad • Vyrážená elektronika • Papír • Plast • Sklo • Bloodpad • Kovy	Nepatří sem: • Porcelán • Keramika • Drátové sklo • Zrcadla • Varné sklo • Zářivky a výrobky • Běžné žárovky • Televizní obrazovky • Monitory

Neste si jisti, kam dany odpad patří? Nenašli jste ho uvedený výše? Poradíme Vám na webových stránkách www.kamovyhodit.cz.

Zdroj: Město Litovel

Letáky – obdobný komunikační nástroj jako polepy, který může mít v praxi i identickou podobu a obsahovat stejné informace. Dle zaměření lze letáky rozdělit na letáky s převážně obecnými informacemi o OH nebo na letáky, které se zaměřují na konkrétní oblast OH např. potravinový odpad, kterými obyvatele na tuto oblast cíleně upozorňujeme. Rozdíl oproti polepům je ve způsobu distribuce, kdy letáky nebývají trvale umístěné na veřejných místech, ale jsou obyvatelům distribuovány např. do schránek (samostatně nebo při roznosu obecního zpravodaje). Oproti polepům představuje leták flexibilnější komunikační nástroj, který lze využívat i pro stručnější informace nebo se zaměřením na dílčí aspekty OH v obci. Leták představuje díky své flexibilitě vhodný nástroj i pro komunikaci aktuálních novinek a změn v nastavení OH v obci. Leták je také možné distribuovat jenom v části obce a zaměřit se takto jenom na dílčí aspekty. U letáků lze navíc využít obě strany a takto kombinovat na jedné společné nebo více obecné a trvalejší informace a na druhé straně informace relevantní např. pro různé období v roce, pro různé cílové skupiny, pro různé části obce apod. V praxi bývá obsahem letáků aktuální svozový kalendář nebo osvětové informace ke správným způsobům třídění, případně informování o významnějších změnách v nastavení systému OH

obce (např. zavedení door-to-door systému). Jako inspirace pro tematicky zaměřený obsah letáků lze využít např. [přílohy G až L](#) této metodiky, které si můžou obyvatelé uschovat v domácnosti (např. na lednici nebo u košů) a využívat jako informační materiál i po delší dobu, a to hlavně v případech, kdy obsahuje informace o termínech svozu odpadů v obci, které pak jsou lépe na očích.

Formou letáku lze informovat např. i o aktuálních a lokálně dostupných alternativách k tvorbě odpadu – využívání kvalitní místní kohoutkové vody místo balené, nákupy v bezobalových obchodech nebo přes lokální produkci (místní farmáři), využívání opraváren a Re-use center, nákup i prodej použitých věcí apod. Leták představuje vhodný komunikační kanál např. i k výsledkům aktuálně provedeného **rozboru složení komunálního odpadu** v obci, což lze spojit i s doporučeními k lepším praktikám přímo na míru na základě zjištění z rozboru.

Místní tisk – obcemi standardně využívaný nástroj, který bývá v obcích pravidelně distribuován domácnostem a bývá často preferován starší generací. Informacím o OH lze věnovat pravidelně např. stranu nebo sloupek, případně občas i tematicky zaměřené vydání. Součástí místního tisku může být i příloha ve formě letáku (viz výše), kterou lze pak využívat samostatně po delší dobu (např. kalendář svozu odpadu v obci).

Výhody informování v místním tisku:

- je doručován do každé domácnosti
- možnost uveřejnit podrobnější informace
- oslovení velkého rozsahu skupin obyvatel (podnikatelé, děti, důchodci)
- způsob, jak oslovit obyvatele, které zajímají podrobnější informace o problematice odpadů (reportáže, rozhovory, odkazy)

Příklad informací pro místní tisk:

NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V OBCI
Začátek roku
- systém nakládání s odpady v obci - platba poplatků - výsledky odpadového hospodářství v obci - plán akcí
Průběžně
- podrobnější informace k nakládání s jednotlivými druhy odpadů (viz letáky) - reportáže ze zařízení k nakládání s odpady - informace o akcích - informace ze škol a školek - tematicky zaměřené hry pro děti (omalovánky, hádanky, soutěže – kreslení, fotosoutěž, literární soutěž atd.)
NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V REGIONU
- výsledky nakládání s odpady - informace o zařízeních na využití odpadů - informace o akcích pro životní prostředí - odkazy, osvěta, informace z krajského úřadu
DALŠÍ INFORMACE
- odborné informace - odkazy - ekokalendář

Elektronická podoba komunikace – např. ve formě rozšiřování nebo i vytvoření příslušné sekce webových stránek o OH, přidávání aktualit k OH, zaslání newsletteru, SMS nebo informace zveřejňovat na sociálních sítích (pokud jsou v obci využívány pro komunikaci a sdělování informací), nahrávky sdělení rozhlasu nebo využívání komunikačních aplikací (např. Munipolis, resp. Mobilní rozhlas, V obraze, Česká obec apod.). Frekvence využití tohoto nástroje závisí na potřebách obce. Trvalejší sdělení lze komunikovat opakovaně i několikrát do roka, aktuality dle potřeby. Pro inspiraci lze využít návrhy uvedené **Příloze D Ekokalendář**. Obdobně jako u polepů a letáků lze informace trvalejšího rázu komunikované elektronickou formou zahrnout i do místního zpravodaje v podobě samostatného článku nebo přílohy.

2) **Komunikace se školami a s dětmi** – pokud se v obci nachází škola, je vhodné ji využít pro komunikaci informací o OH (případně je vhodné spolupracovat se školou v tzv. „spádové oblasti“) a učení správných praktik, což zahrnuje umístění nádob na třídění odpadu a informačních materiálů přímo v prostorech školy. Primární cílovou skupinu představují **žáci a studenti**, které lze pro tuto problematiku nadchnout a vybudovat již v mladém věku žádoucí návyky pro zbytek života. Nepřímo jsou tímto způsobem komunikace ovlivněni i další obyvatelé (**členové a přátelé rodiny** atd.), čímž se zvyšuje dosah tohoto informačního kanálu. Informace komunikované tímto způsobem by se měly týkat celé oblasti nakládání s odpady. Může jít o vysvětlení obecných principů a dopadů chování na vznik odpadů nebo o vysvětlení správného každodenního chování ve smyslu předcházení vzniku odpadů, správného způsobu třídění odpadů. Důraz je třeba klást celkově na redukcí množství odpadu (**prevence vzniku**). Výše uvedený rozsah je možno upravit dle možností v obci a případně dále doplňovat včetně **zahrnutí vazby na místní podmínky**. Např. pokud je pro obec možné zorganizovat návštěvu sběrného dvora nebo kompostárny s podáním základní informace o nakládání s odpady v obci, i toto je významným přínosem. Organizačně jednodušší pak může být beseda s odborníky v regionu nebo organizacemi, které se odpady zabývají. Způsob komunikace může obsahovat jak **fyzické materiály s preferencí atraktivních grafických prvků** nebo **soutěže** vč. jednoduchých jako malování obrázků, modelové třídění vybraných druhů odpadů do příslušných nádob nebo fotosoutěže (viz např. příručka [Ekoprovoz ve školách](#)). Se staršími dětmi lze pro komunikaci využít formu **přednášek** (expert na odpady nebo zástupce organizace OH) nebo **organizovaných akcí s praktickými zkušenostmi**. Tyto by měly zahrnovat exkurzi na sběrný dvůr, do koncového zařízení pro nakládání s odpadem (kompostárna, třídící linka, recyklační zařízení na využití odpadů, skládka odpadů) nebo účast na prezentaci výsledků rozboru směsného komunálního odpadu (SKO) produkovaného v obci se zpětnou vazbou, jak lze chování vylepšovat včetně prevence vzniku odpadů. Příklad, jak lze takový program

rozvrhnout pro jednotlivé třídy lze najít např. na stránkách [OZO Ostrava](#).

Ekologickou výchovou v oblasti nakládání s komunálními odpady se zabývá velké množství organizací, které zajišťují přednášky, exkurze, potřebné podklady a materiály, je třeba se na tyto obrátit s žádostí o spolupráci:

- [Rámcový vzdělávací portál](#)
- [EKO-KOM – Třídění a děti](#)
- [Tonda Obal](#) a [mladší Tonda Obal](#)
- [Recyklohraní](#)
- [Ekoškola](#)

Pro zajištění efektivní ekologické výchovy na školách je vhodné opakování a rozšiřování aktivit v návaznosti na věk dětí, např.:

- **Mateřská škola** – přednáška, hra, soutěž.
- **1. stupeň ZŠ** – přednáška, hra, soutěž, místní kompostárna, exkurze (sběrný dvůr, Re-use centrum), prezentace výsledků rozboru SKO.
- **2. stupeň ZŠ** – komplexnější pojetí problematiky odpadů v obci, soutěž, exkurze (sběrný dvůr, ZEVO, skládka, třídící linka, Re-use centrum), beseda s odborníkem v regionu nebo zástupci organizací, která se zabývá ekologickou výchovou, prezentace výsledků rozboru SKO, zaměření se na prevenci vzniku odpadů (např. jak může

spotřebitelské chování ovlivnit produkci odpadů).

- **Střední školy** – odborné přednášky, prezentace aktuálních trendů, podpora vlastní tvůrčí aktivity studentů, delší exkurze s odborným výkladem, prezentace výsledků rozboru SKO, zapojení do SOČ.

Co říká výzkum?

Komunikace s dětmi a ekologická výchova mají pozitivní dopad i na chování dalších členů rodiny v oblasti nakládání s odpady.

Nikola Hodková, Infráček

Více viz [Projekt „Příběh odpadkového koše“](#)

Pokud se v obci škola nenachází, lze obdobné **edukační materiály** (např. [pracovní sešity třídíme odpad](#)) distribuovat v četnosti např. 1x za dva roky z obecního úřadu přímo domácnostem žáků a spolupracovat se školou na úrovni spádové oblasti.

Zdroj: uciteleucitelum.cz, www.mamiee.cz

Příklad harmonogramu ekologické výchovy pro děti, žáky a studenty v rámci školní výuky:

	podzim	zima	jaro	léto
Celá škola	Vyhlášení soutěže ve sběru			Vyhodnocení soutěže (odměny, výlet, exkurze)
MŠ		Přednáška o odpadech, předcházení vzniku odpadu, potravinový odpad		
ZŠ	Exkurze sběrný dvůr, Re-use centrum	Přednáška o odpadech, předcházení vzniku odpadu, potravinový odpad, soutěž	Úklid (např. v rámci Uklidíme Česko, exkurze kompostárna (Týden na podporu kompostu-květen)	Další exkurze např. do zařízení na třídění a zpracování plastů, kompostárny
SŠ	Exkurze sběrný dvůr, Re-use centrum	Přednáška o odpadech, předcházení vzniku odpadu, minimalizace odpadu, soutěž, projekt	Účast na úklidové akci, účast na rozboru odpadu – prezentace výsledků	Další exkurze do zařízení odpadového hospodářství např. do kompostárny, třídící linky, soutěž a projekt na léto

Rozsah informací komunikovaných ve školách by měl zahrnovat tyto **vzdělávací cíle**:

- Základní návyky při prevenci vzniku odpadů a nakládání s odpady v domácnosti, veřejném prostranství (obec-systém nakládání s odpady), příroda), akce.
- Dopady chování (produkce odpadů v rodině, obci, regionu) s cílem, aby si děti uvědomily, jak se násobí produkce odpadů a jaké jsou dopady na životní prostředí.
- Způsoby nakládání s odpady (hierarchie nakládání, využití, odstranění...).
- Proč třídíme – vysvětlení smyslu nakládání s jednotlivými druhy odpadů.
- Nakládání s odpady v obci (sběrná hnízdka, sběrný dvůr – exkurze) vč. znalostí jaké odpady patří do které nádoby.
- Nakládání s odpady v regionu (třídící linky, recyklační zařízení... vč. exkurzí).
- Informace o akcích (v obci, regionu, ČR).

Exkurze jsou důležitou součástí ekologické výchovy, **děti zde vidí v praxi nakládání s odpady a uvědomují si další souvislosti dle druhu odpadu např. že je důležité, aby byly odpady tříděny nejlépe čisté, bez příměsí** (důraz u bioodpadů znečištění je problematické v technologii odstranit), sešlápnuté atd. Pochopí technologickou a také ekonomickou náročnost nakládání s netříděným odpadem (SKO), dopady množství produkovaných odpadů, problematiku recyklace, vhodnost nákupu výrobků z recyklátů a použitých výrobků, nutnost předcházení vzniku odpadů atd.

3) **Doorstepping/visačky na popelnice** – jako velice účinný nástroj se jeví komunikace s obyvateli provedená formou kontroly třídění odpadů a dodání adresných informací o jejím výsledku konkrétní domácnosti. Pro organizační zvládnutí tohoto způsobu je lze kontrolu provádět v obci po částech a využívat k tomu brigádníky, studenty (je třeba dbát na hygienická opatření a doložení patřičných očkování proti hepatitidě A nebo spolupracovat přímo se svozovou společností nebo AOS EKO-KOM. Tento způsob cílené komunikace žádoucího odpadového chování je tzv. doorstepping, neboli adresná zpětná vazba

bud' jednotlivým domácnostem nebo domácnostem v okruhu „třídícího mís“. V případě konkrétní domácnosti má doorstepping formu osobní zpětné vazby na základě nahlédnutí do nádob, nebo označení popelnice visačkou/štítkem. Tyto štítky se obvykle dělí na pochvalné v případě, kdy se domácnost chová v souladu s požadavky obce (správně třídění odpadu do správných nádob) nebo štítky upozorňující na nedostatek, který lze pak doplnit i detailnější informací o tom, v čem konkrétním je chování domácnost nežádoucí. Pro jednoduché rozlišení mívají tyto štítky různé barvy a mohou obsahovat jak obecné informace, tak informace určené přímo dané domácnosti (např. formou zatržení vybraných identifikovaných nedostatků). Na stejném principu je možno označovat nádoby na tříděný odpad umístěné v ulicích. Kromě umísťování visaček na nádoby lze případně využít i osobní komunikaci, kdy jsou domácnosti kontaktovány přímo po nahlédnutí do nádob na odpad a v krátkém rozhovoru proběhne zhodnocení zjištění. Tento způsob informování lze realizovat v praxi i na dílčím/menším vzorku domácností a zjištění pak zobecnit a komunikovat plošně v celé obci. Vhodné je pro nastavení správných návyků občanů provádět kontrolu systematicky po určitou dobu např. vždy 1x za čtvrt roku vždy v jiné části obce, aby se to u obyvatelů lépe vžilo. V porovnání s předchozími nástroji bývá účinnost doorsteppingu obvykle vyšší právě díky zacílení.

Zdroj: www.canberratimes.com.au,
www.labelservice.co.uk, www.wasteauthority.wa.gov.au

4) **Rozbor odpadů** – jako velice účinný nástroj, i když na realizaci náročnější, se jeví realizace rozboru odpadu přímo z obce. Tímto způsobem lze adresně ukázat, co jsou správné a co nežádoucí praktiky v OH obcí na odpadu z konkrétní obce. Rozbor je standardně prováděn na vzorku SKO, kdy lze ukázat co všechno mohlo být vytríděno, ale analogicky lze udělat i rozbor obsahu nádob na tříděný odpad a ukázat, co naopak nemělo být jejich součástí. Realizaci takové aktivity lze pojmut jako akci obce, součást širšího programu, zakomponovat do spolupráce se školami apod. Pro zabezpečení co největšího dosahu a účasti obyvatel je vhodné termín konání pečlivě naplánovat a informace o konání dát vědět dostatečně předem, např. i přes další výše uvedené komunikační nástroje.

Zdroj: kromerizsky.denik.cz

Další oblasti

Na tento základní model komunikační strategie pak mohou obce navázat a rozšířit ho **zahrnutím problematiky odpadů do akcí pořádaných v obci** (např. využívání opakovaně použitelného nádobí, zálohování kelímků na slavnostech a festivalech, zajištění sběrných nádob na tříděný odpad) **nebo realizací vzdělávacích a jiných aktivit ve spolupráci s (nejenom) ekologicky zaměřenými spolky a dalšími organizacemi**. Obec může např. uspořádat akci zaměřenou na problematiku odpadu ve formě tematického dne zaměřeného na odpady, besedy nebo workshopu, ve spolupráci se svozovou společností (nebo jiným relevantním subjektem – místní kompostárnou, recyklačním zařízením, ekologickou organizací),

nebo v rámci veřejných zastupitelstev zařadit bod zaměřený přímo na diskusi problematiky OH v obci a cíleně na něj zvát obyvatele. Alternativou je organizace exkurzí do provozů spojených s OH. Tyto akce mohou být cílené jenom na některé skupiny obyvatel (např. děti), nebo na veřejnost obecně. Další možnost je častější využívání sociálních sítí a sdílení informací o událostech spojených s OH v obci, nebo přeposílání informací z jiných zdrojů. Účinný způsob představuje implementace prvků, které budou obyvatele nenásilně směřovat ke zlepšení jejich chování (např. platby podle principu „zaplat kolik vyhodíš“, tedy hmotnosti, objemu odpadu a četnosti svozu.

Inspiraci lze najít i v publikovaných průvodcích [předcházení vzniku odpadů na komunální úrovni](#) a [předcházení vzniku odpadů v domácnosti](#).

Příkladem nástroje, kterým lze tuto komunikaci v obci realizovat, může být následující stručný ekokalendář.

Rozšířená verze Ekokalendáře viz [příloha D](#)

Datum	Název akce
18. 2.	Mezinárodní den baterií
18. 3.	Světový den recyklace
30. 3.	Den nulového odpadu
1. 4.	Uklidme Česko
7. 5.	Mezinárodní týden kompostování
5. 6.	Světový den životního prostředí
24. 6.	Den upcyklace
Červenec	Měsíc bez plastů
Září	Měsíc secondhandů
4. 9.	Evropský týden recyklace baterií
11. 9.	Týden bez odpadu
29. 9.	Mezinárodní den snižování plýtvání potravinami
14. 10.	Mezinárodní den elektroodpadu
21. 10.	Mezinárodní den oprav
16. 11.	Den používání méně věcí
4. pátek v listopadu	Mezinárodní den nekupování ničeho

Zdroj: www.ekokalendar.cz, upraveno

1.2 Popis jednoduchých kroků pro zlepšení komunikace

První krok – zmapování aktuální situace v obci (viz bod 1.4 podrobně)

- Sběr informací o aktuálním stavu, vývoji v posledních letech, nastavení systému OH.

Druhý krok – určení cílů obce v OH a následně identifikace slabých míst OH obce (viz bod 1.4 podrobně)

- Srovnání aktuálního a žádoucího stavu.
- Určení konkrétních oblastí (slabých míst), na které se zaměřit.
- Definice konkrétních (dílčích) cílů.

Třetí krok – sestavení a provedení informační a komunikační kampaně (viz základní komunikační model strategie)

- Informace o nakládání s odpady v obci – k tomuto lze využít jako komunikační nástroj **leták** nebo **brožuru** se základními informacemi, a fyzicky i v online verzi na **webových stránkách obce**.
- Informace na **nádobách**.
- Komunikace se **školy**
- Cílené informování a zpětná vazba (**doorstepping**).

Dále možno navýšit o další kroky, např.:

- **Zpravodaj** (pravidelné informace o OH).
- **Sociální média** (Facebook, Instagram, YouTube a další).
- **Podpora místních aktivit** (například bazary knih, nádobí, dětského oblečení apod.), charitativní sběry (oblečení, textilní výrobky) a další (Re-use, swapy aj.).
- **Akce zaměřené na odpadovou problematiku** (Uklidíme Česko, exkurze či jiné).

Čtvrtý krok – kontrola a znovu zmapování aktuální situace v obci

Při kontrole si pokládat následující otázky:

- Je umožněno odkládat obyvatelům odpady v souladu s platnou legislativou?

- Jsou obyvatelé spokojeni s dostupností míst pro dokládání komunálních odpadů (např. vzdálenost sběrných nádob na tříděné složky, dostupnost, i časová, sběrného dvora apod.)?
- Jsou vytríděné odpady využitelné? Jaká je jejich čistota?
- Jsou nastavena opatření na předcházení vzniku odpadů?
- Klesá množství SKO?
- Jaké byly výsledky rozboru SKO? Klesá množství recyklovatelných složek v SKO?
- Jsou splněna procenta soustředěných recyklovatelných složek komunálního odpadu – cíl třídění dle zákona o odpadech?
- Je nastaven základní nebo rozšířený způsob komunikace s obyvateli?
- Je nastavena komunikace v rámci ekologické výchovy ve školách?
- Jsou poskytovány informace v požadovaném rozsahu dle požadavků zákona o odpadech a Metodického doporučení MŽP pro poskytování informací obcemi o odpadovém hospodářství občanům a Soustavy indikátorů odpadového hospodářství obce?

Pátý krok – revize cílů, identifikace slabých míst kampaně, případně účinků kampaně ve vztahu k OH obce

Po nějaké době, zpravidla víc než jeden měsíc, ideálně např. jednou za čtvrt nebo půl roku, je žádoucí provést kontrolu účinnosti kampaně. Pokud je zjištěn nízký účinek kampaně, resp. nedochází k pozitivním trendům, je potřeba revize.

Šestý krok – přehodnocení nastavení kampaně (změna cílové skupiny, komunikačního kanálu, načasování, aj.)

V případě, že kampaň není účinná, jak bylo očekáváno, nebo není účinná vůbec, je nutné přehodnotit nastavení kampaně. V tomto smyslu je potřeba uvažovat nad případnou změnou některého z prvků kampaně. Může jít o cílovou skupinu, komunikační kanál nebo nástroje komunikace nebo načasování kampaně. Informační a komunikační kampaň je také možné spojit s nějakou jinou významnou událostí nebo procesem v obci.

1.3 Komentář ke komunikační kampani s obyvateli

1.3.1 Obecné poznatky

Zásadním předpokladem funkčního systému nakládání s odpady je **dodržování systému obyvateli**. K samotnému nastavení systému OH slouží závazné vyhlášky, které však samy o sobě mnohdy nepostačují a je vhodné je doplnit dalšími nástroji pro informování a vzdělávání obyvatel o správných, vhodných a žádaných postupech.

Je třeba si uvědomit, že právě nedostatečná komunikace může způsobit nefunkčnost nastaveného systému nakládání s odpady v obci, případně některé jeho části.

Důležité je také pracovat s motivacemi obyvatel, kdy lze při vhodném využití motivačních nástrojů dosahovat větší shody s představami obce.

Komunikační kanály, které je možné využít pro distribuci těchto informací, je mnoho, ale ne všechny jsou vhodné pro všechny typy informací, a ne vždy je určitý komunikační kanál v dané lokalitě efektivní. Tady je doporučeno využít místních znalostí a případně i zapojit obyvatele přímo do procesu nastavení komunikace. Jako významné a fungující komunikační kanály jsou zmiňovány hlavně **webové stránky obce, místní tisk, polepy** na místech ke třídění a nádobách nebo cílené **letáky** a taky **sociální sítě**. Na základě identifikace cílových skupin a jimi preferovaných komunikačních kanálů je možné poskytované informace v přiměřené míře upravovat, aby co nejvíce odpovídaly potřebám dané skupiny.

Komunikační kampaň by měla **probíhat trvale**, ale zase ale není vhodné, aby se stejné informace jenom opakovaly a vhodné je **informace aktualizovat a přiměřeně obměňovat**. Toto je možné navazovat na aktuální dosahované výsledky v OH, srovnat to s **předchozím vývojem** nebo reagovat na **aktuální situaci a změny v obci**. Tímto způsobem bude na jedné straně zachována kontinuita, ale zároveň se přidá i aktuálnost.

Obecné doporučení je v základním textu informovat **stručně, jednoduše a krátce**, protože mnoho lidí nebude ochotno číst delší texty. Tato stručná sdělení je ale možné doplnit o odkazy na

podrobnější verzi informačních textů např. na stránkách obce a tímto vyhovět i skupině obyvatel, kteří uvítají podrobnější informování. Za účelem vizuálního upoutání obyvatel se doporučuje ke komunikovaným informacím přidat i **aktuální fotky přímo z obce**, či už s obecnějším zaměřením na odpady, nebo přímo cílené na danou dílčí část odpadové problematiky (třídění, černé skládky, zavádění novinek v OH apod.)

1.3.2 Cílové skupiny

Rozdělení obyvatel obce do skupin je důležité ve vztahu k cílům informační a edukační (P&E) kampaně. Dělit lze např. podle věku a hospodářské aktivity na:

- děti,
- pracující,
- důchodce,

nebo podle typu bytové zástavby na:

- obyvatele panelových sídlišť,
- obyvatele vilové zástavby se zahradami,
- obyvatele domů v řadové zástavbě nebo
- obyvatele samostatných domů se zahradami, které plní i určitý zemědělský účel.

Často členěním cílových skupin bývá rozdělení na:

- **širokou veřejnost,**
- **žáky a studenty škol a**
- **drobné živnostníky.**

Využívané nástroje a komunikované informace je pak potřeba přizpůsobit dané cílové skupině.

1.3.3 Doporučení k realizaci kampaně

Samotnou realizaci P&E kampaně lze vnímat jako určitý projekt, pro který je vhodné definovat postup, tedy co všechno a jak by mělo být v rámci kampaně realizováno, za jakým účelem a kým.

Tento postup lze rozdělit do tří bodů:

1. Stanovení záměru a cílů kampaně
2. Výběr cílových skupin, témat a nástrojů, resp. informačních kanálů
3. Časový plán a rozpočet kampaně

Vhodnými poznávacími znaky kampaně je i využívání jednotného loga, motta nebo hesla, což opět pomáhá lepšímu zapamatování.

1.4 Vyhodnocení komunikace

Pro rychlé a jednoduché posouzení nastavení komunikace lze využít kontrolu plnění základních pravidel uvedených v metodice:

- poskytování informací o všech oblastech OH,
- využívání a správnost polepů na nádobách,
- obsah webových stránek obce,
- spolupráce se školami,
- poskytování dalších informací,
- pravidelnost poskytování informací,
- udržitelnost při pořádání akcí v obci.

Pro podrobnější vyhodnocení stavu komunikace se lze ptát na následující otázky:

- 1) Komunikujeme pravidelně o nakládání s odpady s obyvateli? (kolikrát ročně)
- 2) Je zajištěno dostatečně třídění odpadů a jsou k tomu dostupné kompletní informace?
- 3) Poskytujeme informace o možnostech předcházení vzniku odpadů?
- 4) Jakým způsobem komunikujeme s dětmi a školami? (jak často, které skupiny dětí oslovujeme)
- 5) Jakým způsobem využíváme základní prvky komunikace, jaké je provedení a rozsah informací:
 - polepy nádob.
 - letáky obecné, speciální zaměření,
 - webové stránky,
 - doorstepping,
 - děti a spolupráce se školami.
- 6) Jak zapojujeme principy udržitelnosti do akcí obce? (možnosti pro třídění, vratné kelímky, předcházení odpadu apod).

V případě, že po zodpovězení uvedených otázek a porovnání informací prezentovaných v této

metodice zjistíte, že některá úroveň komunikace není vhodně nastavena, **upravte dle doporučení v dalších částech metodiky.**

Pokročilejší zhodnocení stavu komunikace v obci zahrnuje posouzení parametrů OH včetně určení oblastí pro vylepšení komunikace.

Vyhodnocení zahrnuje prověření kvantitativních a kvalitativních aspektů odpadového hospodářství:

- 1) plnění povinností ze zákona o odpadech (intenzivní třídění využitelných odpadů),
- 2) množství vytríděných využitelných složek KO,
- 3) trend v množství SKO (dochází ke snižování),
- 4) výsledek rozborů SKO,
- 5) dostupnost nádob na vytríděné odpady,
- 6) čistota vytríděných odpadů,
- 7) nepořádek u nádob na tříděný odpad,
- 8) výskyt černých skládek v obci a okolí,
- 9) nepořádek na veřejném prostranství,
- 10) rozsah využívání RE-USE center nebo nábytkové banky a jejich dostupnost,
- 11) třídění nebezpečných odpadů, stížnosti obyvatel na oblast OH,
- 12) stížnosti obyvatel na oblast OH.

SEZNAM ZKRATEK

KO	komunální odpad
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OH	odpadové a oběhové hospodářství
ORP	obec s rozšířenou působností
SKO	směsný komunální odpad

PŘÍLOHY

METODICKÉ LISTY A PŘEHLEDY

První část příloh tvoří metodické listy obsahující konkrétní návrhy, jak realizovat komunikaci a vzdělávání v oblasti OH za účelem zlepšení stávajících praktik. Součástí jsou i odkazy na zdroje dalších informací k jednotlivým tématům, případně odkazy přímo na příklady využití daného postupu v praxi. Jednotlivé metodické listy jsou vždy koncipovány jako dvojstránka, kterou lze používat samostatně i bez základního dokumentu.

METODICKÉ LISTY zahrnují:

- Letáky, brožury a jiné tiskoviny,
- Webové stránky,
- Sociální média,
- Vzdělávání pro děti a mládež,
- Nudging,
- Doorstepping.

Druhou část příloh tvoří přehledové seznamy k vybraným částem metodiky.

PŘEHLEDY zahrnují:

- A) Zdroje informací o odpadovém a oběhovém hospodářství
- B) Veřejný informační systém odpadového hospodářství – VISOH2
- C) Přehled legislativy ke komunálním odpadům
- D) Ekokalendář se zaměřením na komunální odpady
- E) Návrh letákové kampaně pro obce
- F) Návrh obsahu informačního letáku (polepu)
- G) Návrh letáku k předcházení odpadu
- H) Návrh letáku k textilnímu odpadu
- I) Návrh letáku k rostlinnému bioodpadu
- J) Návrh letáku k předcházení potravinovému odpadu
- K) Návrh letáku ke kuchyňskému odpadu
- L) Návrh letáku k nebezpečným odpadům a nespotřebovaným a prošlým léčivům
- M) Informační „sloupce“ ke komunikaci vybraných témat
- N) Příklady motivačních textů a plakátů

LETÁKY, BROŽURY A JINÉ TISKOVINY

Jedním z tradičních komunikačních a motivačních nástrojů jsou brožury, letáky a jiné tiskoviny. Mezi tyto nástroje komunikační kampaně patří také obecní noviny, které jsou považovány za neefektivnější druh komunikačního kanálu, ačkoliv jsou využitím srovnatelné právě s letáky. Role veřejné správy a obcí pak spočívá v tom, jaké informace a v jaké podobě svým obyvatelům poskytuje informace, resp. obecně jak je problematika komunikována.

Při odpovědi na otázku, co by s jistotou nemělo na letáku, brožurě či textu v místních novinách či zpravodaji chybět, je důležité se zaměřit na následující pravidla:

- **výběr cílové skupiny**, na kterou působí, a podle ní leták přizpůsobit;
- vlivný slogan;
- srozumitelnost informací;
- **jednoduchost a zřetelnost informací**, které jsou cílové skupině podávány prostřednictvím zprávy;
- předávání pouze ověřených a hodnotných informací.

Důležité je, zda letáky ukazují, jak předcházet vzniku odpadu, jak třídit nebo zda motivují občany k většímu třídění či sdělují další informace k jednotlivým oblastem OH.

U obou variant je však klíčový **vlivný slogan**, který cílovou skupinu spojí s myšlenkou třídění odpadu. Tento slogan by mohl znít například:

- „Obec třídí odpad“ nebo „Město třídí odpad“
- „**Tříděním vyděláváme**“
- „**Děkujeme, že třídíte**“ nebo „**Děkujeme, že se zapojujete od samého počátku**“
- „**Třídění odpadu má smysl, šetří energii a pomáhá se snižováním emisí**“
- „**Třídění odpadů se vyplatí! nebo Proč a jak správně třídit odpad**“
- „**Kam s vaším odpadem**“

Existuje mnoho již zpracovaných letáků, které obce mohou využít. Patří mezi ně letáky AOS EKO-KOM, a. s., která nabízí také jednoduchou [příručku pro obce, jak informovat veřejnost](#) a také stránku o komunikačních nástrojích pro obce, s mnoha letáky ke stažení [zde](#).

Jak na to, příklady dobré praxe obcí ČR – využití standardizovaných letáků www.kamtovyhodit.cz

Mezi tradiční slogany u letáků a brožur patří „**Jak správně třídit odpady**“. Při tvorbě letáku je možné využít také spolupráci s některou z neziskových či ze soukromých společností věnujících se oběhovému hospodářství jako např. ASHPA oběhové hospodářství, s. r. o., která provozuje webovou stránku www.kamtovyhodit.cz a vytvořila letáky obcím jako [město Litovel](#), [Měšín](#), [Mníšek pod Brdy](#), [Bílovice nad Svitavou](#) aj.

JAK SPRÁVNĚ TŘÍDIT ODPADY!

Žlutá popelnice	Sběrná místa	Modrá popelnice	Hnědá popelnice	Černá popelnice	Sběrná místa
PLAST	KOVY	PAPÍR	BIO	SMĚSNÝ ODPAD	SKLO
Patří sem: ✓ Sešlápnuté PET lahve ✓ Sáčky, tašky, fólie ✓ Obalový polystyren ✓ Plastové obaly od potravin (kelímky, vaničky apod.) ✓ Plastové obaly od drogerie (mýdlo, čistící prostředky, kosmetika) ✓ CD/DVD obaly ✓ Strečové fólie ✓ Nápojový karton Nepatří sem: ✗ Línoleum, PVC ✗ Stavební polystyren ✗ Pryžové výrobky ✗ Molitan ✗ Videokazety ✗ Obaly od olejů nebo silně znečištěné zbytky jídla ✗ Obaly od nebezpečných látek	Patří sem: ✓ Plechovky od nápojů ✓ Konzervy od potravin ✓ Hliníková víčka od jogurtů ✓ Kovové uzávěry a víčka ✓ Kovové obaly od drogerie a kosmetiky ✓ Allobal Nepatří sem: ✗ Obaly od nebezpečných látek ✗ Plynové lahve ✗ Kabele a dráty ✗ Elektrozařízení	Patří sem: ✓ Noviny, časopisy, letáky ✓ Knihy ✓ Brožury ✓ Katalogy ✓ Kancelářský a balicí papír ✓ Čisté papírové obaly ✓ Karton a lepenka Nepatří sem: ✗ Znečištěný papír ✗ Voskovaný papír ✗ Papírové kapsníky a ubrusy ✗ Pauzovací papír ✗ Uhlíkový papír (kopírák) ✗ Pořádky s kovovými komponenty ✗ Papírové proložky od vajec	Patří sem: ✓ Zbytky jídel rostlinného původu ✓ Zbytky ovoce a zeleniny ✓ Květiny ✓ Kávové sedliny a filtry ✓ Čajové sáčky ✓ Hrnkové květiny ✓ Větrné hliny ✓ Škořápky od vajec a ořechů ✓ Tráva a plevel, popel ze dřeva, listy, seno a sláma Nepatří sem: ✗ Maso, kosti, oleje a tuky ✗ Tekuté a silně mastné potraviny ✗ Cigaretové oharky ✗ Smetky ✗ Letáky a noviny ✗ Vlhčené ubrusy a vlhčený toaletní papír	Patří sem: ✓ Maso, kosti, oleje a tuky ✓ Smetky ✓ Hygienické pomůcky ✓ Běžné žárovky ✓ Čistící utěrky a houby ✓ Keramika a porcelán ✓ Trus zvířat ✓ Silně špinavé a mastné obaly bez nebezpečných látek Nepatří sem: ✗ Úsporné žárovky a zářivky ✗ Stavební odpad ✗ Vyřazená elektronika ✗ Papír ✗ Plast ✗ Sklo ✗ Bloodpad ✗ Kovy	Patří sem: ✓ Lahve od nápojů ✓ Zavařovací sklenice ✓ Flakony ✓ Tabulové sklo Nepatří sem: ✗ Porcelán ✗ Keramika ✗ Drátěné sklo ✗ Zrcadla ✗ Varné sklo ✗ Žárovky a výbojky ✗ Běžné žárovky ✗ Televizní obrazovky a monitory

Nejste si jisti, kam daný odpad patří? Nenašli jste ho uvedený výše? Poradíme Vám na webových stránkách www.kamtovyhodit.cz.

LETÁKY, BROŽURY A JINÉ TISKOVINY

Jak na to, příklady dobré praxe obcí ČR – spolupráce se svozovou společností

Další z možností tvorby letáku je spolupráce se svozovou společností. Své letáky mají v různé úpravě společnosti [SUEZ](#), [RESPONO](#), [RECOVERA](#) aj. a obce je mohou využít a leták spolu se svozovou společností dále upravit podle vlastních potřeb.

Jak třídit odpady z domácností?

Třídění odpadů stanovuje zákon o odpadech. Cílem je chránit přírodní zdroje, protože druhotné suroviny mohou být namísto dovožených primárních surovin znovu využity ve výrobě. Tříděním odpadů snižujeme výdaje obce na odstranění směsného komunálního odpadu.

► Co je důležité?
Pokud možno **předcházet vzniku odpadů** – například nekupovat výrobky s nadbytečnými obaly. **Třdit odpady** hned, jakmile vzniknou, zvlášť do košíků, papíru, plastu... Do barevných kontejnerů dávat opravdu jen to, co tam patří – znečištěné odpady mohou znehodnotit celý obsah kontejneru. Před vhozením do kontejneru **minimalizovat objem odpadu** seřazením.

[illegible]

Co se děje a odpadem dle? Papír se lišuje do velkých balů a je následně odvozen do papíren. Plasty jsou podle druhů dotříděny a slisovány případně potroeny a jsou přetěženy k dalšímu zpracování. Skleněné střeby se svaží oddělně iž, vstříbí bílé a barevné na přeokladitě naší společnosti a ve velkých objemech se pak dostávají do sklárven. Biopodpatky putují rovnou do kompostáren k výrobě kompostů a substrátů.

Talířek šine zraje až k rozkladu, nádobka z mraie, nádobka z

» www.suez-odpady.cz » info@sita.cz » 800 102 000

Jak třídit odpady z domácností

- ✓ **Tříděním odpadů** snižujeme výdaje obce na odstranění směsného komunálního odpadu
- ✓ **Tříděním odpadů** chráníme životní prostředí – druhotné suroviny jsou cenným zdrojem materiálů
- ✓ **Tříděním odpadů** stanovuje obecně závazná vyhláška obce

Co se děje a odpadem dále? Vyřazení papírů a plastů z barevných kontejnerů se sváží na dodávcejší linku RESPONDO, a. s. do Výzkva, kde se ručně odpady oddělují a připravují do požadavků jednotlivých zpracovatelů a expedici. Sbírané odpady se sváží odděleně (tj. zvlášť bílé a barevné) na přístadiště, které se nachází v areálu sklady v Kotelanech u Výzkva. Odtud se s každou částí odebírá na speciální třídicí linku.

RESPONO®
RESPONO, a.s.
Cukrová 486/76, 682 01 Vyškov
tel.: 247 608 069, www.respono.cz

Jak třídit odpady z domácností? Recovera

[illegible]

TRÍDĚNÍM SPOLEČNĚ CHRÁNÍME PŘÍRODNÍ ZDROJE. DĚKUJEME

info@recovery.cz www.recovery.cz

Jak na to, příklady dobré praxe obcí ČR – tvorba vlastního letáku

Alternativou je vytvořit vlastní leták, viz např. [Jirkov](#), [Turnov](#), [Opava](#) nebo [Praha](#). Tvorba je však nákladnější.

TŘÍDĚNÍ ODPADU JE ZASE O NĚCO SNAŽŠÍ!

Měníme systém svozu
odpadů za ekologičtější
a finančně udržitelný.
Nádoby na tříděné
odpady mohou být přímo
v každé domácnosti
(jedná se o rodinné nebo
menší bytové domy).

Vytríděný odpad
(plast, papír
a bioodpad) **odvezeme**
od vašeho domu.
www.turnovtridi.cz

Kdo třídí, šetří nejen svou peněženku

TÉMĚŘ 30 % TVOŘÍ
TŘÍDITELNÉ SLOŽKY

AŽ 38 % TVOŘÍ BIOODPAD

ODPADU SEM
TŘÍ

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Ministerstvo životního prostředí
Česká republika

Turnov

Ministerstvo životního prostředí
Česká republika

Turnov

WEBOVÉ STRÁNKY

Webové stránky obcí představují podle zástupců obcí pořád klíčový, dostupný a stabilní informační zdroj pro své obyvatele. Tímto způsobem lze obyvatele v oblasti odpadového a oběhového hospodářství informovat, vzdělávat

a průběžně podporovat jejich motivaci k předcházení vzniku odpadů a k třídění odpadů. Následují příklady dobré praxe vybraných obcí z České republiky, které mohou sloužit jako inspirace pro webové stránky vlastních obcí.

Telnice

Obec Telnice připravila pro své občany Abecedu třídění odpadu, v níž se občané mohou jednoduše zorientovat a zjistit, který odpad mají jakým způsobem třídit. Dokument lze získat [zde](#).

Ukázka abecedy třídění odpadu

Telnická ABECEDA třídění odpadu

Jak správně třídit odpad? Mrkněte na naši abecedu. Častá zkratka SMOD = sběrné místo obecního dvora.

ALOBAL: Tedy hliník, SMOD.

AUTOBATERIE: Specializované firmy, nejlépe tam, kde jste koupili novou autobaterii.

AKVÁRIA: Kontejner na barevné sklo.

AUTOVRÁK: Prostřednictvím autorizovaných likvidátorů.

AUTOSKLO: Specializované firmy (při koupi nového autoskla), kontejner velkoobjemový odpad – SMOD.

AZBEST: Zabalit do igelitu a kontaktovat autorizovanou firmu, zacházejte s ním velmi opatrně!

BAKELIT: Směsný odpad.

BALICÍ PAPIR: Klasický balicí papír do kontejneru na papír. Voskovaný papír do směsného odpadu.

BARVY: Zbytky barev odevzdat v rámci mobilního sběru nebezpečného odpadu. Pečlivě uzavřít.

BATERIE: SMOD.

BIO-ODPAD: Cokoliv biologického původu, možno kompostovat. Kontejner na bio-odpad - SMOD.

BRÝLE: Sbírají je některé charitativní organizace. Jinak směsný odpad.

CD/DVD: Směsný odpad.

CELOFÁN: Žlutý kontejner na plasty.

CEMENT: Ztvrdlý cement, vybourané zdivo, zbytky z demolic - prostřednictvím firmy zabývající se odvozem a likvidací stavebního odpadu. Možné je také počkat na termín sběru sutí na SMOD.

CIGARETY: Popelník ☹, jinak směsný odpad.

Jihlava

Město Jihlava vytvořilo samostatnou [webovou stránku](#), na které informuje uceleně o celém systému nakládání s komunálním odpadem. Poskytuje množství informací o možnostech třídění a snížení objemu odpadu, ale také o důležitosti a smyslu těchto činností. Stránka obsahuje interaktivní prvky pro upoutání pozornosti a přehledný rozcestník k informacím pro obvyklé agendy, které návštěvníci vyhledávají.

Jihlava bez odpadu	Kam s odpadem v Jihlavě	Poplatek za odpad	Formuláře ke stažení
Podnikatelé	Chci platit méně za odpad	Dokumenty, statistiky	ISNOV
Hlášení černých skládek	Životní situace	Malá zařízení – bioodpad	

Olomouc

Město Olomouc může sloužit jako dobrý příklad a inspirace pro ostatní obce zejména svým přístupem k informování obyvatel o tom, jak se odpad využívá. Na své [webové stránce](#) provozuje interaktivní mapu, která zobrazuje jednak přesnou polohu všech možností pro uložení tříděných složek odpadu v rámci města, ale také poskytuje informace o tom, kde se vytríděný odpad dále zpracovává a k jakému využití slouží. Pro každý druh odpadu lze na mapě vidět trasu přepravy, konečnou lokalitu a způsob jeho využití či zneškodnění.

WEBOVÉ STRÁNKY

Znojmo

Město Znojmo vytvořilo [portál Rodina Okurkova](#), který je zaměřen na vzdělávání v oblasti nakládání s odpady a ochrany ŽP. Cílem je osvěta a zvýšení informovanosti o činnostech městského úřadu v této oblasti a v oblasti péče a údržby zeleně. Portál se věnuje informacím o správném třídění odpadu, umístění a fungování sběrných dvorů, který odpad je zde možné odložit, informace o nádobě na bioodpad, komunálním odpadu a o poplatku. Dále jsou zde informace o černých skládkách, kácení dřevin, adopci stromů a další odpadové zajímavosti (třídění má smysl a co se děje s vytríděným odpadem, jak omezit produkci plastového odpadu, příspěvek Sedm mýtů o třídění aj.).

Rašovice

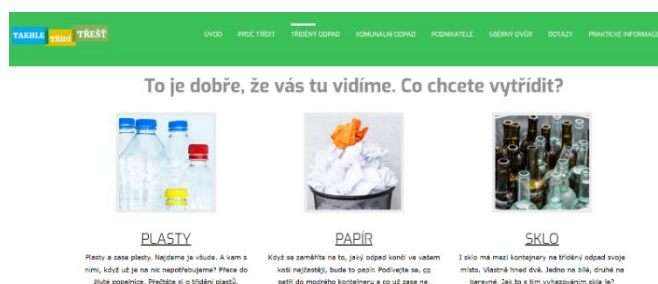
Obec Rašovice na [webových stránkách](#) nabízí přehledně podrobné informace k systému nakládání s odpady v obci. S přechodem na nový systém třídění odpadů v obci zveřejnila manuál k systému a veškeré informace včetně kalendáře svozových dnů. Na webu jsou zveřejněny i další užitečné informace o možnosti využití Re-use center v okolí, [brožuru k třídění odpadů](#) a [jak ho správně třídít](#).

Jak správně třídít odpady

Modré nádoby	Žluté nádoby na plast	Domácí kompostér Sběrné místo	Zelené nádoby – zvony Sběrné místo	Zelené nebo případně kovové popelnice
PAPÍR	PLAST / KOVOVÉ OBALY	BIOODPAD	SKLO BÍLÉ / BAREVNÉ	SMĚSNÝ ODPAD
Patří sem: ✓ Noviny, časopisy ✓ Školní sešity ✓ Knihy ✓ Brožury ✓ Reklamní letáky ✓ Katalogy ✓ Psací a balicí papír ✓ Čisté papírové obaly a sáčky ✓ Rozložené krabice a kartony ✓ Telefonní seznamy	Patří sem: ✓ Sešlápnuté PET lahve (i s víčkem) ✓ Nápojové kartony – obaly (krabice) od mléka a nápojů ✓ Sáčky, tašky, folie ✓ Polystyren, CD/DVD ✓ Kelímky od másla, jogurtů a jiných potravin ✓ Plastové obaly od šamponů, mýdel, čistících, mycích a pracích prostředků ✓ Hliníkové plechovky od piva a nápojů ✓ Kovové obaly (obaly od potravin př. konzervy)	Patří sem: ✓ Zbytky jídel rostlinného původu ✓ Zbytky ovoce a zeleniny ✓ Zbytky pečiva a obilnin ✓ Květiny ✓ Kávo a kávový odpad vč. filtrů a ubrousků ✓ Čajové sáčky ✓ Tráva, plevel ✓ Listí, seno, sláma	Patří sem: ✓ Veškeré bílé/barevné obalové sklo (lahve od nápojů bez kovových či plastových uzávěrů, skleněné nádoby) ✓ Tabulové sklo (do kontejneru na barevné sklo)	Patří sem: ✓ Sáčky z vysavačů ✓ Zbytky masa, ryb, uzenin, kosti, skořápky od vajec ✓ Trus zvířat a psů ✓ Běžné žárovky (nikoliv úsporné zářivky a výbojky) ✓ Popel (bez žhavicích zbytků) ✓ Použité čistící utěrky, houby ✓ Keramika ✓ Hygienické artikly, vata, vatové tyčinky ✓ Jednorázové pleny ✓ Silně znečištěné nebo ne zcela vyprázdněné obaly

Třešť

Město připravilo obsáhlé a graficky zpracované [webové stránky](#) o třídění odpadů (nejen v Třešti). Jsou zde uvedeny aktuální informace k nakládání s odpadem včetně statistik, podrobné informace o tom, proč třídít a informace k jednotlivým typům odpadů. Nechybí informace o termínech svozu, otevírací době sběrného dvora apod.

Příklad jednoduché, ale přitom jasné, srozumitelné a adresné stránky je „[Odpadové desatero](#)“.

Mezi další příklady zajímavě zpracovaných webových stránek obcí patří:

- Město **Děčín** má komplexně zpracovanou [samostatnou stránku](#), kde se obyvatelé dozví vše o nastavení systému OH ve městě a informace, jak správně nakládat s odpadem
- Obec **Zabrušany** na [stránce](#) informuje o výsledcích třídění a srovnává s okolím a průměry za ČR.
- Město **Pacov** na [stránce](#) popisuje stav OH v regionu včetně grafů a také plánů do budoucna

SOCIÁLNÍ MÉDIA

Fenoménem 21. století jsou i sociální média, která se řadí mezi komunikační a motivační nástroje, které mohou společnost významně ovlivnit, a to za pomoci sdílení obrázků, které poukazují na různé problémy v oblasti životního prostředí. Jsou přitom nástrojem, který není nikterak nákladný a aplikace probíhá velmi rychle, a přitom mohou mít významný vliv na individuální chování, zlepšit povědomí a informovanost svých uživatelů.

Existuje několik druhů sociálních médií. Každá sociální platforma vznikla s trochu jiným cílem a obsah, který na ní uživatelé sdílí, by tomu měl odpovídat. Sociální média je možné rozdělit do tří základních skupin na osobní sítě, sítě na sdílení obsahu a komunity společných zájmů. Nejznámější sociální média jsou Facebook, YouTube, Instagram, LinkedIn a TikTok. Obce v ČR využívají ke komunikaci ze sociálních sítí nejčastěji Facebook, v menší míře pak Instagram

(spíš pro obrazové informace) a případně YouTube pro hlubší osvětu a komplexnější sdělení nebo praktické ukázky.

Sociální média jsou mocným nástrojem k propagaci na internetu. Nejrozšířenějším a zároveň nejpoblázněnějším sociálním médiem na světě je jednoznačně Facebook, který používají každý měsíc cca 2,5 miliardy lidí po celém světě. V Česku má Facebook téměř polovina obyvatel.

Z pohledu využití Facebooku jako informačního a komunikačního nástroje pro zvyšování třídění odpadů již řada obcí informuje o odpadovém hospodářství sdílí na svém Facebooku. Role veřejné správy pak spočívá v tom, jaké informace a v jaké podobě lidem poskytuje, resp. obecně jak je problematika lidem komunikována. Pro inspiraci lze uvést několik praktických příkladů využití Facebooku jako informačního a komunikačního nástroje v oblasti odpadů.

Využití Facebooku v obcích v ČR – město Brno

Svoz odpadů ve městě Brno zabezpečuje městská společnost SAKO Brno. Kromě rozsáhlé webové stránky (www.sako.cz) společnost aktivně využívá i sociální síť Facebook ([SAKO Brno](https://www.facebook.com/sako.brno)), kde publikuje kromě aktuálních informací nebo upozornění na pořádané akce nebo změny i praktické ukázky z běžného provozu, a to včetně upozornění na nežádoucí praktiky, které bývají navíc často vtipně okomentované. Na takové příklady následně běžně reagují i obyvatelé, kteří to doplní např. o vlastní zkušenosti.

Tak přesně takové kolonie si staví mravenci rodu *Gigantiops destructor* z jihoamerických pamp. Jenže my se domníváme, že v tomto případě jde spíše o výsledek mravenčí práce druhu *Homo sapiens* *l. sapiens*, soudě podle plastových artefaktů při pravém okraji monumentu.

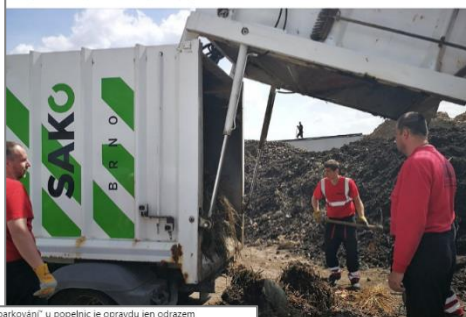
👉 Za instalaci nové brněnské dominanty udělujeme uznání, ovšem již zcela vážně dodáváme, že mnohem větší radost než zkopírování popeláři by býval měl pracovník sběrného dvora, kam takového množství bioodpadu bez diskuze patří. 🌿 Protože úmysl sice možná dobrý, ale výsledkem je jen černá skládka u hnědé popelnice. 🙄

👉 Bioodpad patří na domácí či komunitní kompost, zdarma ho odeberou v každém sběrném středisku, co jich po Brně máme a hnědé popelnice jsou určeny na „sběr biologicky rozložitelného odpadu rostlinného původu z KUCHYNĚ“, jak znějí jasné pokyny z kompostárny 🌿 A kuchyňskou linku, u níž se doma vyskytovala taková kupa, tak tu bychom rádi viděli.

Nebo raději ne 🙄 Hezký víkend, Vaše páteční SAKO

Opatrné vyčkávání, zda je v popelářském autě skutečně jen bioodpad... 🙄
Nebyl...
Dávejte na sebe při Pátku 13. pozor, přeje Vaše SAKO

Tak si někdy říkáme, zda to „nesprávné parkování“ u popelnic je opravdu jen odrazem „nesprávného propojení“ buněk mozkových.

Zda v tom není něco víc, třeba kamufláž jak zakrýt „nesprávné využití“ stanovišť kontejnerů, v tomto případě jak uchránit citlivý zrak popeláře od smutného pohledu na černou skládku...

Nebo při Pátku jen divoce fabuluje a tady se nám náhodně propojily dva velmi typické nešvary?

1. Parkovat, tak, jako kdyby se popelnice vyvážely vrtulníkem

2. Každou černou skládku vždycky přece někdy NĚKDO uklidí...

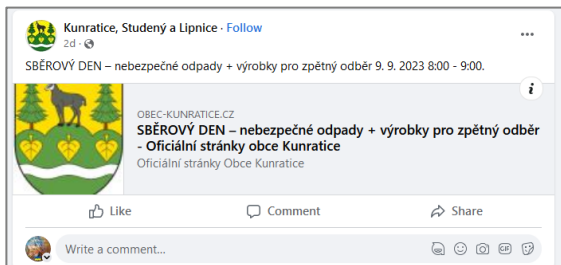
Hezký víkend, Vaše SAKO

SOCIÁLNÍ MÉDIA

Využití Facebooku v obcích v ČR – obec Kunratice

Na Facebooku mohou obce informovat také o probíhajících sběrových dnech, viz např. [Kunratice](#).

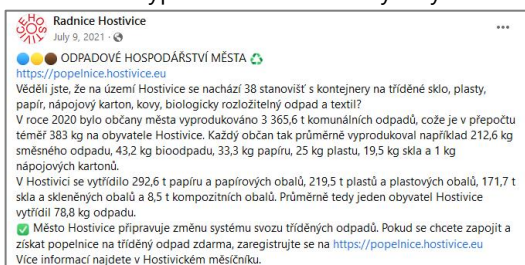
Další sociální médium, kterým je **Instagram**, je také možné využít pro informování o odpadovém hospodářství a třídění, nicméně však již jinou a hravější formou. Instagram je platformou, kterou používají spíše mladí obyvatelé. Ale i zde existují dobré praxe a příklady jak na to:

- <https://www.instagram.com/p/Clo2mLI7Rt/>
- <https://www.instagram.com/p/B-9gjufHyvJ/>
- <https://www.instagram.com/p/B2D0GwVHigA/>

Dalším velmi využívaným sociálním médiem je **YouTube**, který obsahuje řadu zajímavých videí věnovaných problematice třídění odpadů.

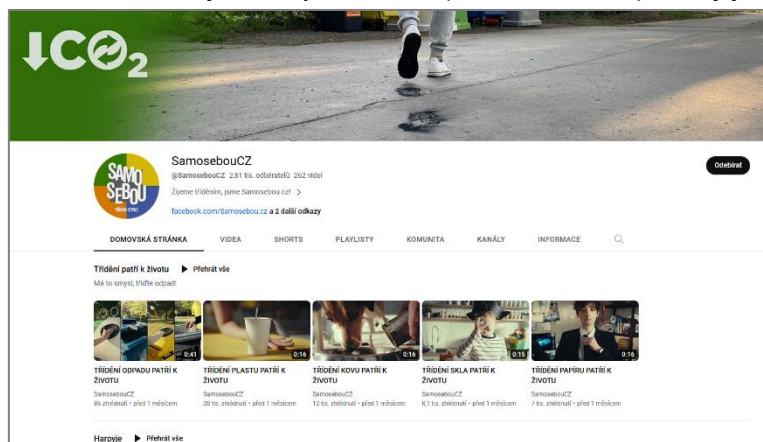
Využití Facebooku v obcích v ČR – obec Hostivice

Mezi ukázkový příklad, jak informovat na Facebooku, patří obec [Hostivice](#), která údernými hesly „**Věděli jste, že...?**“ informuje své občany o počtu sběrných hnízd a o tom, kolik odpadu občané obce vyprodukovali a kolik bylo vytríděno.

Využití YouTube

Mezi nejvíce využívané kanály patří [NAŠE ODPADKY](#), který provozuje spolek NAŠE ODPADKY, který má více než 10 tis. odběratelů. Na kanálu je více než 60 videí, která se věnují problematice odpadového hospodářství a třídění odpadů. Populární je např. video s názvem „42. díl – Léto bez plastů – ECO Song“, kdy se zábavnou písní a zároveň parodií na známý letní hit poukazuje na nežádoucí jednání některých jedinců, kteří se k přírodě chovají nešetrně a nabádá své sledující k zamyšlení se nad problematikou odpadů a jejich předcházení.

Inspirativní videa k problematice komunálního odpadu jsou zveřejněna i na YouTube kanálu [města Příbor](#). Jinou ukázkou je webová stránka [samosebou.cz](#), která aktivně funguje právě i v prostředí sociálních sítí, tzn. na Facebooku, Instagramu, Vimeo, ale i již zmíněnému YouTube. Projekt se za pomoci vzdělávacích příspěvků, soutěží, rozhovorů, her, a především i spojitosti se známými osobnostmi České republiky snaží předat sledujícím informace o třídění odpadů.

VZDĚLÁVÁNÍ PRO DĚTI

Výchova a osvěta jsou z dlouhodobého hlediska považovány za jeden z nejúčinnějších nástrojů ochrany životního prostředí. Když si občan osvojí určité vzorce chování, používají je již přirozeně a není třeba natolik využívat vnější regulaci. Právě vzdělávání a osvěta dětí se jeví jako zcela zásadní, protože právě prostřednictvím

děti jsou ovlivňovány také starší generace. V oblasti odpadů není důležité pouze správně roztrždit odpad do sběrných nádob, ale především pochopit smysl třídění, recyklace apod. V tomto dokumentu jsou uvedeny příklady dobré praxe a konkrétní materiály různých organizací, které lze rovnou využít pro vzdělávání dětí a mládeže.

Recyklohraní

Vzdělávací portál pro mateřské, základní a střední školy v České republice. Cílem projektu je prohloubit znalost žáků a studentů v oblasti předcházení vzniku, třídění a recyklace odpadů. Pro přímé použití jsou zde poskytnuty speciální výukové sady EKOABECEDA obsahující pracovní listy.

Pro vzdělávání lze využít i řadu dalších výukových materiálů, videí, her, pracovních listů apod.

Jejich přehled je uveden níže v tabulce včetně odkazů:

Poskytovatel	Typ materiálů
AOS EKO-KOM	Komiksové ilustrace odpadů, které lze využít pro různé hry, plakáty, infografiky ke třídění na tisk
SAKO Brno	Vzdělávací e-book, vystřihovánky a omalovánky, informační letáky a brožury
Jaktridit.cz	Informační videa o recyklaci jednotlivých druhů odpadů
REMA systém	Výukové materiály o předcházení vzniku odpadu formou odpovědné spotřeby, správném nakládání s vysloužilými spotřebiči, významu recyklace elektrozařízení
Chytrá recyklace	On-line hry a soutěže
Evvoluce	Pracovní listy – hliník ; Pracovní listy – třídění
METODICKÝ PORTÁL RVP.CZ	Různé typy výukových materiálů
EDU ČT	Videa a pracovní listy České televize
Jens.cz	Audiovizuální lekce Mezi odpady
Středisko ekologické výchovy Střevlák	Metodika pro MŠ a ZŠ ; Pracovní listy pro MŠ ; Pracovní listy pro ZŠ ; Interaktivní obrazový kalendář

VZDĚLÁVÁNÍ PRO DĚTI

Tonda Obal a mladší Tonda Obal

AOS EKO-KOM, a. s. připravila ve spolupráci s dalšími subjekty vzdělávací program, který se zaměřuje na zvýšení povědomí o správném třídění a recyklaci odpadu.

Program je určený pro základní školy a nabízí různé typy projektů pro školy, jako je putovní výstava, divadelní představení či vzdělávací programy. Na stránkách nechybí spousta vzdělávacích materiálů, her a kvízů, které lze využít.

Na webových stránkách mladšího Tondy Obala je pak k dispozici řada dalších materiálů, zejména interaktivní on-line průvodce světem odpadů, interaktivních her, omalovánek apod.

NUDGING

Nudging neboli česky poštouchnutí představuje koncept, kdy díky vhodnému nastavení výchozí situace, pravidel, možností nebo pobídek jsou lidé vedeni k určité volbě – finální rozhodnutí je ale na nich. Tento koncept pracuje s tím, že lidé obecně preferují předvolené možnosti, nebo lze jejich volbu ovlivnit doporučením. Lidé však nejsou do ničeho nuceni, vždy mají možnost svobodné volby a je na nich, jak se ve výsledku rozhodnou a tím následně i ovlivnit, jaký to bude mít pro ně nebo pro společnost výsledek.

Role veřejné správy je pak v nastavování podmínek a pravidel, a v podobě poskytování informací lidem, resp. obecně komunikování problematiky. Veřejná správa v tomto ohledu figuruje, terminologií nudgingu, jako architekt situace, kdo definuje možnosti výběru pro lidi, ale zároveň i ten, kdo definuje žádoucí/vhodné chování, jehož by se mělo docílit, aby se dosáhlo

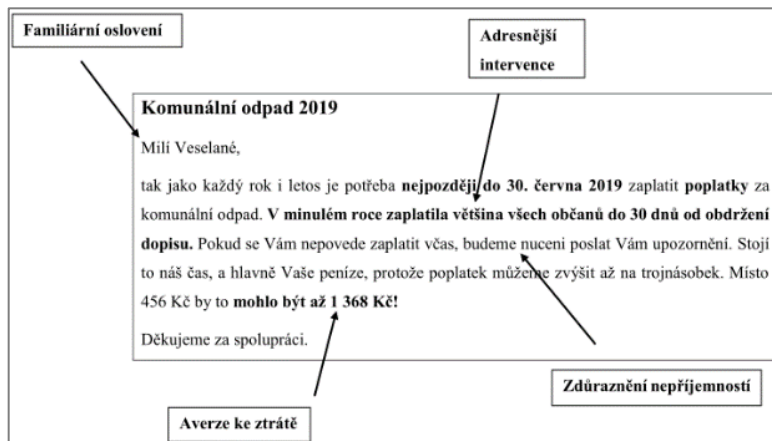
žádoucího stavu nebo výsledků. Následně je na lidech, co zvolí, přičemž veřejná správa jim přes různé způsoby komunikace více nebo méně doporučí vhodné/žádoucí možnosti. Finální rozhodnutí je ale pořád na lidech a do konkrétního výběru nejsou nuceni. Vedlejším efektem nudgingu je i vedení k odpovědnosti za své ne/konání s přesahy do dalších oblastí života. Lidem jsou předestřeny možnosti výběru včetně dopadů a je na nich, co si vyberou.

Nudging je ale nutno obecně vnímat jako udání směru, a ne jako hotový nástroj s konkrétními řešeními, protože u nudgingu je vždy nutno reagovat na aktuální situaci v daném místě, dát k dispozici relevantní možnosti a využívat pobídky a informace, které jsou v dané situaci a lokalitě relevantní a z pohledu lidí dávají smysl. Pro inspiraci ale lze uvést několik praktických příkladů aplikace nudgingu v oblasti odpadů.

Využití poznatků behaviorální ekonomie ve Veselí nad Moravou

V ČR je odpadové hospodářství v obcích standardně spolufinancováno výběrem poplatků za komunální odpad od obyvatel. Ve Veselí nad Moravou na tuto povinnost město obyvatele každoročně upozorňuje distribucí poukázek a průvodního dopisu. Pokud není poplatek včas určeném termínu uhrazen, město rozesílá neplatičům upozornění. Pokud na to obywatel v příslušné lhůtě nereaguje, začne vymáhání poplatku, a to až formou exekučního řízení, což samozřejmě není žádoucí.

Návrh řešení zahrnuje úpravu průvodních dopisů obyvatelům s využitím modelu EAST, kdy je nová verze dopisu zaměřena na to, aby upozornění zahrnovalo 4 body a tím pro neplatiče bylo: Easy (jednoduché); Attractive (atraktivní); Social (sociální); a Timely (časově vymezené). Příklad takto upraveného dopisu je uveden vpravo. Oproti původní verzi obsahující hlavně obecná konstatování obsahuje tato upravená verze zvýraznění důležitých bodů včetně upozornění na možné negativní důsledky a povzbuzení k aktivitě.

Využití předvolených možností

Jeden z poznatků nudgingu říká, že lidé mají, hlavně u náročnějších voleb, tendenci ponechat předvolenou možnost. I když s tím nemusí být úplně spokojeni, pro její změnu je nutno vynaložit určité úsilí – a právě tady mají lidé často tendenci příslušné rozhodnutí, resp. aktivitu odsouvat, a to až tak dlouho, že si časem zvyknou, resp. se přizpůsobí předvolené možnosti.

V odpadovém hospodářství lze toto aplikovat např. při nastavování systému svozu, kdy jsou domácnostem nabízeny různé velikosti nádob na směsný komunální odpad – předvolená bude menší nádoba a větší je dostupná např. po vyplnění příslušné žádosti na obecním úřadě a vyzvednutí. Obdobně je možné upravovat frekvenci svozu (pokud je možnost výběru), nebo participaci domácnosti v door-to-door třídění, kompostování apod. s předvolením žádoucí varianty.

NUDGING

Zavádění variant PAYT systému

Produkce SKO je pro obce přirozeně spojena s náklady, a proto je v jejím zájmu snažit se vést obyvatele ke snižování množství odpadů. Kromě toho lze ale náklady snižovat i tím, že budou obyvatelé více a lépe třídit, díky čemuž bude v obci produkováno méně typicky nejvíc nákladné odpadní složky SKO, a naopak může být obec za více tříděného odpadu i odměňována. Změnu chování obyvatel lze docílit např. zavedením vhodného systému svozu odpadu, u kterého bude možné identifikovat jednotlivé domácnosti jako původce konkrétního množství odpadu. Následně lze nastavit možnosti chování (volby) tak, aby třídění a tím i redukce SKO dávala lidem větší smysl.

Příkladem je změna tzv. paušálního poplatku za komunální odpad na poplatek podle vyprodukovaného množství směsného komunálního odpadu měřeno např. podle počtu pytlů nebo velikosti nádob na SKO. Nový poplatek může při průměrné produkci odpovídat starému poplatku, případně být o něco vyšší, aby to motivovalo k redukci produkce a zároveň to odměňovalo ty s nižší produkcí SKO, pořád ale lze produkovat víc pytlů nebo mít víc/větší nádobu, nebo mít častější vývoz, avšak za vyšší poplatek. Obdobně lze zavádět odměny i za lepší třídění, případně kombinovat obě tyto možnosti a doplnit to dalšími pravidly, která budou v dané lokalitě obci a obyvatelům dávat smysl. Příkladem je získávání EKO-bodů (www.mojeodpadky.cz/obec/) za různé aktivity a pak podle toho poskytování výhod nebo odměn.

Stránka www.vezmisi.ma (Prevence litteringu)

Stránka prezentuje behaviorální projekt zaměřený na prevenci litteringu, neboli volně pohozeného odpadu. Jedná se o běžně vídaný jev jak ve městech, tak i ve volné přírodě. Takové chování pak s sebou nese jak dodatečné náklady u obce, která zabezpečí úklid, tak i náklady v podobě negativní vizuální stránky pro ostatní lidi. Projekt se zaměřil na dvě lokality, kdy u jedné byl častý problém s odhazováním nedopalků a u druhé odpad z potravin a potravinových obalů. Stránky projektu dále obsahují i obecnější návod pro vytvoření behaviorálních projektů.

V prvním případě chování lidí usměrňovali nálepky na zemi, které je upozorňovaly na blízkost koše a pak i samotné koše, které svým designem motivovaly lidi k žádoucímu chování. Další technikou pak bylo upozorňování na „místo činu“, a to skrze upozorňování na toxicitu a složení nedopalků.

Ve druhém případě se jednalo o náměstí, kde se ve zvýšené míře vyskytovaly odpady z jídla a potravinových obalů z okolních provozů a které lidé následně na náměstí konzumovali. Opět byla využito upozornění na blízkost košů přes nálepky u laviček, kde se lidé obvykle zdržovali. Další upozornění na umístění košů byly u vstupu do areálu a na místech, kde se lidé více soustřeďovali. Tyto informace lze opět dále doplnit o popis problému, jenž takový odpad představuje, případně informovat o nákladech spojených s jeho úklidem apod.

DOORSTEPPING

Doorstepping představuje metodu poskytování zpětné vazby k tomu, jak se lidé chovají. Doslovný předklad vychází z toho, že poskytovatel zpětné vazby si obrazně „stoupne do dveří“ a poskytne adresné informace nebo zhodnocení konkrétní aktivity. V praxi ale není přímý kontakt mezi poskytovatelem zpětné vazby nezbytný, důležitá je adresnost a přesné zacílení na konkrétní osoby nebo domácnosti. Následně lze vylepšovat individuální chování, k čemuž plošné poskytování jednotných informací často není vhodné. Při využívání tohoto nástroje je ale z podstaty nutné počítat s určitými extra náklady na čas „kontrolorů“ a materiály využívané při poskytování zpětné vazby (typicky různé samolepky, štítky, případně další informační materiály, webové stránky projektu, „zákaznická podpora“ apod.).

Doorstepping lze aplikovat i na chování obyvatel při nakládání s odpady na základě toho, co obyvatelé vhazují do nádob, resp. jak využívají možnosti, které jim nastavení systému sběru a svozu odpadů nabízí. Dva základní způsoby doorsteppingu zahrnují poskytnutí osobní zpětné vazby formou ústního zhodnocení anebo častěji využívané zanechání hodnocení např. ve formě

nálepky, lístečku apod. připojeného k odpadní nádobě u konkrétní domácnosti, resp. domu.

Součástí osobního doorsteppingu může být debata nad vybranými aspekty OH, zodpovězení dotazů k nastavení systému, a to včetně sběru zpětné vazby od obyvatel směrem k obci. Ze své podstaty se doorstepping hodí v lokalitách s rodinnými domy, kde lze jednoduše identifikovat domácnost, ke které odpadní nádoba náleží. Doorstepping lze však využít v modifikované podobě i pro sdílené nádoby (bytový dům, třídící hnízdo). V takovém případě lze s výsledky zjištění obeznámit správce domu nebo jinou zodpovědnou osobu, případně téma diskutovat na domovní nebo obdobné schůzi.

Odpadové hlídky v Chocni

Město Chocně využilo už v roce 2019 principy doorsteppingu pro zlepšení třídění odpadů díky kontrole obsahu nádob na komunální odpad. Brigádníci nahlíželi do nádob a pokud se v nádobě na SKO nacházelo významnější množství tříděného odpadu (papír, plast, bio), tak brigádník na tuto nádobu nalepil příslušnou samolepku upozorňující na nevhodné chování při nakládání s odpady

s upozorněním na porušení povinností stanovených vyhláškou obce s upozorněním možné negativní dopady. Samolepka takto cíleně upozornila, co konkrétně v nádobě nemá být, resp. domácnost dostala cílenou zpětnou vazbu, co přesně má zlepšit. Vedlejším efektem využívání takových výrazných samolepek je i vyvíjení určitého sociálního tlaku, kdy lidé obvykle nechtějí negativně vyčnívat. Kontrola nádob se opakovala, přičemž počet „udělených“ samolepek se postupně významně snižoval. Při prvních kontrolách bylo běžné, že některou ze samolepek dostala většina nádob. Postupně se ale situace zlepšovala a v průběhu několika měsíců se počet udělených samolepek snižoval řádově na desítky. Radnice města dále po prvních kontrolách zaznamenala zvýšený zájem o správné třídění odpadu a lidé si začali ve větším množství na úřadě vyzvedávat nádoby na plast, papír i bioodpad.

DOORSTEPPING

Třídění odpadu v bytových domech

Správné třídění odpadu v bytových domech čelí oproti rodinným domům několika výzvám. Na rozdíl od bytových domů bývají odpadní nádoby v bytových domech sdílené, díky čemuž bývá těžší poskytnout cílenou zpětnou vazbu k tomu, jak se které domácnosti daří dodržovat nastavená pravidla. Mezi další omezení pak patří omezený prostor, častější stěhování obyvatel, kteří nemusí být dobře obeznámeni s pravidly nebo obecně vyšší anonymita. I v tomto případě ale lze využít kombinace informačních a zpětnovazebních nástrojů ke zlepšení dosahovaných výsledků. Kromě návodů, jak správně třídit, umístěných přímo na nádobách, lze další materiály umísťovat i do společných prostor, jako např. vchodové dveře, chodba, výtah apod. Na tyto místa lze pak na základě provedených kontrol obsahu nádob na odpad náležitých danému bytovému domu přirozeně umísťovat i zpětnou vazbu k tomu, jak se v rámci bytového domu daří dodržovat vhodné odpadové chování. Pro lepší účinnost realizace takovéto zpětné vazby je pak vhodné dbát na aktuálnost poskytování dané zpětné vazby, tj. aby reflektovala obsah nádob odpovídající poslednímu vývozu (např. připsáním data, ke kterému byla zpětná vazba poskytnuta). Pro oboustrannou komunikaci tématu, a ještě adresnější zpětnou vazbu se dále může „kontrolor“ účastnit i domovních schůzek. Dále je doporučeno zajistit jednotlivé nádoby tak, aby byly přístupné pouze obyvatelům příslušné nemovitosti a výsledky tím pádem skutečně odpovídali jejich chování.

Štítky na nádobách (Bin Tagging Program)

Za účelem poskytování personalizované zpětné vazby lze využít přidělování barevných štítků na odpadní nádoby. Tyto štítky umožňují pozitivní i negativní zpětnou vazbu, nebo je lze využít jako informační nástroj. Výhodou štítků je snadná manipulace a vysoká schopnost „upoutat pozornost“. Samotný obsah štítků pak může mít formu od jednoduchého a obecnějšího sdělení (pochvala za dobré třídění, předtištěné více či méně obecné upozornění na nedostatky v třídění) až po kombinované štítky s obecnou částí a částí, kde lze vyplnit přímo konkrétní zpětnou vazbu k příslušné odpadní nádobě. Taková individualizovaná zpětná vazba může mít podobu formuláře s uvedením typických nedostatků a označením právě těch, které se týkají dané nádoby, nebo může obsahovat i volný prostor pro konkrétnější vysvětlení zjištěného nedostatku viz příklady.

PŘEHLEDY

Příloha A Zdroje informací o odpadovém a oběhovém hospodářství

Pomocí informování zvyšuje obec povědomí obyvatel, vzdělává je a může podporovat jejich motivaci k třídění nebo předcházení vzniku odpadu. Obec využívá pro informování obyvatel své webové stránky, zpravodaj v obci, informace na nádobách pro třídění odpadu apod.

Následující text obsahuje výčet zdrojů informací, které mohou využít především představitelé obcí jako informační zdroje k přechodu na oběhové hospodářství.

Nejprve je pro hlavní oblasti odpadové problematiky uvedeno několik základních zdrojů informací pro rychlou orientaci. V další části přílohy následuje detailnější výčet zdrojů informací k odpadové problematice podle typu zdroje s bližším popisem obsažených informací.

Uvedeny jsou postupně základní instituce a organizace fungující v ČR, které jsou hnací silou přechodu na oběhové hospodářství a které nabízejí mnoho aktuálních informací, odborných publikací, pořádají odborné workshopy a semináře.

Následují stránky k tématu odpadovému hospodářství, některé jsou zaměřeny přímo na oběhové hospodářství.

Dále jsou uvedeny odborné konference věnující se OH, na kterých lze načerpat inspiraci a potkat se a diskutovat s odborníky v dané oblasti.

Následuje souhrn konkrétních příležitostí a možností pro obce prostřednictvím soukromých poradenských nebo svozových společností včetně nabídek konkrétních systémů pro obce.

Všechny informační zdroje jsou užitečné i pro obyvatele, kteří se zajímají o problematiku odpadového hospodářství a o možnosti, jak k přechodu na oběhové hospodářství přispět nad rámec toho, co vykonává jejich obec.

Základní přehled k informačním zdrojům

Prevence vzniku odpadů (materiály MŽP):

- [Průvodce předcházením vzniku odpadů na komunální úrovni](#) – opatření a postupy dobré praxe na úrovni obcí
- [Průvodce předcházením vzniku odpadů v domácnosti](#) – opatření a postupy dobré praxe pro domácnosti

Problematika odpadů na školách a v rámci výuky (materiály MŽP):

- [Ekoprovoz ve školách](#) – příručka pro pedagogy se zaměřením mimo jiné i na problematiku komunikace

tématu odpadů a osvětových aktivit k jeho předcházení a využívání

- [Průvodce předcházením vzniku odpadů z potravin v soukromém sektoru pohostinství a stravování](#) – opatření a postupy dobré praxe ve stravovacích provozech včetně školních jídelen;

Další:

- [samosebou.cz](#) – vzdělávací materiály, různé tipy, infografiky, články, videa nebo rozhovory k problematice třídění odpadů

Třídění jednotlivých složek odpadu:

- [jaktridit.cz](#) – encyklopedická stránka o třídění a následném nakládání s odpady v ČR

Potravinový odpad:

- [Trvanlivost potravin](#) – dle způsobu skladování
- [ZACHRAŇ JÍDLO](#) – informace o problematice potravinového dopadu a možnostech jeho redukce v domácnostech a dalších provozovnách
- [POTRAVINOVÉ BANKY](#) – informace o existujících potravinových bankách v krajích ČR a možnostech dalšího zapojení
- [EU actions against food waste](#) – stránky k aktivitám na redukci potravinového na EU úrovni
- [Potraviny – jídlo je cenné](#) – leták MŽP

Textilní odpad:

- [EU strategy for sustainable and circular textiles](#) – aktivitám pro vyšší udržitelnosti textilního průmyslu
- [Infografika 1, infografika 2](#)
- [Textil – balada z hadrů](#) – leták MŽP

Použitý nábytek:

- [Federace nábytkových bank a reuse center](#) – informace o existujících nábytkových bankách, přes které lze předcházet vzniku objemného komunálního odpadu díky jeho opětovnému použití
- [Kdo má židli, ten bydlí](#) – leták MŽP

Biologicky rozložitelný komunální odpad:

- [KOKOZA](#) – stránka o problematice kompostování a pěstování ve městech
- [ZERA](#) – environmentální vzdělávání, osvěta a poradenství v oblasti zpracování bioodpadů

Kuchyňský odpad (materiály MŽP):

- Sekce o [biologicky rozložitelných odpadech](#) obsahuje [Strategii zlepšení sběru kuchyňského odpadu z domácností](#) – 10 bodů pro kuchyňský odpad a rozvoj třídění kuchyňského odpadu a [Příklady dobré praxe sběru kuchyňského odpadu](#)

Státní správa

Z pohledu státní správy je OH ovlivňováno pomocí Plánu odpadového hospodářství (POH), jehož součástí je Program prevence vzniku odpadů.

Ministerstvo

životního prostředí Ministerstvo životního prostředí (MŽP)

Na webových stránkách MŽP je v záložce [Agenda](#) možné nalézt odkaz [Odpadové hospodářství a cirkulární ekonomika](#), který má pět rubrik:

1. [Odpady](#),
2. [Zpětný odběr výrobků a obalů](#),
3. [Cirkulární ekonomika](#),
4. [Nová legislativa a metodické pokyny](#) a
5. [Zálohování](#).

Rubrika [Odpady](#) obsahuje informace věnované předcházení vzniku odpadů, hlavnímu strategickému dokumentu v oblasti OH – [Plánu odpadového hospodářství České republiky POH ČR](#). Dále informace o evidenci a ohlašování odpadů, informace k druhům odpadů jako jsou komunální odpady, stavební a demoliční odpady, biologicky rozložitelné odpady, nebezpečné odpady, aj.

Pro obce je důležitá sekce [Komunální odpady](#), kde lze nalézt různé metodiky pro obce, výklady a stanoviska k placení poplatků za komunální odpady a aktuální celostátní údaje o průměrném složení směsného komunálního odpadu.

V sekci [Biologicky rozložitelné odpady](#) lze nalézt pro obce příklady dobré praxe z jiných obcí.

Rubrika [Zpětný odběr výrobků](#) zahrnuje informace k bateriím, elektrozařízením, pneumatikám, vozidlům s ukončenou životností a obalům.

Rubrika [Cirkulární ekonomika](#) obsahuje sekci [Cirkulární Česko](#), která je věnována problematice oběhového hospodářství a obsahuje informace o Strategickém rámci Cirkulární Česko 2040 a Akční plán Cirkulární Česko 2040.

Pro obce je důležitá i záložka [Nová legislativa a metodické pokyny](#), kde jsou různé metodické pokyny k odpadovému hospodářství a agendám např. pro nakládání s odpadem ze zahrad, odpadům, evidenčním

a ohlašovacím povinností, poplatkům za ukládání odpadů na skládku další.

Velmi přínosná je [Metodika MŽP pro obce a obecní indikátory](#), která obsahuje **metodické doporučení pro poskytování informací obcemi o odpadovém hospodářství občanům a stanovuje soustavu indikátorů odpadového hospodářství obce**. Metodika je nástrojem, který lze využít pro informování, vzdělávání, osvětu obyvatel a vyhodnocení obecního systému nakládání s KO, a také ukazuje výpočet procentního podílu třídění KO pro plnění cílů zákona o odpadech.

V sekci [Odpady](#) jsou pro OH obcí relevantní např. už zmiňované publikace:

- [Průvodce předcházením vzniku odpadů na komunální úrovni](#) – opatření a postupy dobré praxe na úrovni obcí
- [Průvodce předcházením vzniku odpadů v domácnosti](#) – opatření a postupy dobré praxe na úrovni obcí
- [Průvodce předcházením vzniku odpadů z potravin v soukromém sektoru pohostinství a stravování](#) – opatření a postupy dobré praxe ve stravovacích provozech včetně školních jídelen

Informační systémy MŽP, kde lze nalézt významná **data o odpadovém hospodářství ČR, krajů, správních obvodů ORP i obcí**:

- **VISOH2** – v roce 2024 MŽP spustilo veřejný portál Informačního systému odpadového hospodářství, tzv. VISOH2, (<https://visoh2.mzp.cz>), který poskytuje přístup k informacím z oblasti odpadového hospodářství a významná základní data o odpadovém hospodářství ČR, krajů, správních obvodů ORP i obcí (sekce [Produkce a nakládání v ČR](#)) a informace o obecních indikátorech na úrovni správních obvodů ORP (sekce [Obecní indikátory – přehled obcí](#)). Podrobnější informace o VISOH2 jsou v [příloze B](#)
- Aplikace **TIRAMISO** – aplikace určená pro sledování potenciálu produkce odpadů (<https://tiramiso.mzp.cz>), která obsahuje data o produkci jednotlivých druhů odpadů a kde lze nalézt predikce produkce odpadů do budoucna na úrovni území ČR, krajů a správních obvodů ORP.
- **Data pro veřejnost** – souhrnná sekce s odkazy na informační zdroje a vybrané statistiky, zprávy a plnění cílů a další informace.

Krajské úřady

Agendu OH mají na starosti také krajské úřady. Ty na svých stránkách informují o odpadovém a oběhovém hospodářství, organizují semináře pro ORP věnované odpadům a vyhláší vítěze tradičních soutěží v třídění odpadů, které vyhláší Autorizovaná obalová společnost (AOS) EKO-KOM, a.s., pod záštitou jednotlivých krajů. Ty mají v krajích různé názvy. Tradiční název soutěže „**My třídíme nejlépe**“ používají Jihomoravský a Středočeský kraj a kraj Vysočina. V ostatních krajích se názvy soutěže různí. Např. Pardubický kraj má soutěž „**O perníkovou popelnici**“, Olomoucký kraj „**O keramickou popelnici**“, Karlovarský kraj „**Ligu odpadů**“, Plzeňský kraj „**My už třídít umíme**“.

Řada krajů (např. [Plzeňský](#), [Karlovarský](#), [Moravskoslezský](#), [Ústecký](#), [Jihomoravský](#), [Vysočina](#)) má pro třídění odpadů specializovanou webovou stránku nazvanou **Třídění v našem kraji** zpracovanou ve spolupráci s autorizovanou obalovou společností (AOS) EKO-KOM, a. s. Na ní své občany informuje nejen o tom, jak se v kraji třídí a jaké jsou výsledky soutěží věnovaných třídění odpadů pro obce, podává informace také o tom, jak třídít správně a co kam patří a nepatří. Informuje zde o akcích pro zástupce obcí, pro školy nebo pro veřejnost a dává aktuality z oblasti oběhového hospodářství.

Např. Středočeský kraj provozuje jinou stránku nazvanou [Třídění.cz](#), která je kromě Úvodu rozdělena na záložky Kam s vaším odpadem, Odpadové zajímavosti, Jak třídít a O projektu. Pro občany je klíčová záložka Kam s vaším odpadem, kde obyvatelé jednotlivých zapojených měst¹ mohou najít informace o tom, kam s jednotlivými druhy odpadů a informace související s OH rozdělené následně:

- tříděný odpad (papír, plasty, sklo, textil),
- KO (poplatky, harmonogram svozů),
- bioodpad (odpad ze zahrad),
- nebezpečný odpad (barvy, oleje, zářivky, autobaterie apod.),
- velkoobjemový odpad (nábytek, kamna, koberce apod.),
- zpětný odběr (elektro, baterie, pneumatiky, léky),
- sběrný dvůr,
- firmy a živnostníci,
- stavební odpad

AOS EKO-KOM, a. s.

Velmi dobře má informační materiály zpracovaná autorizovaná obalová společnost (AOS) EKO-KOM, a. s. Ta má na svých webových stránkách v záložce [Obce a města](#) kromě odkazů na možnost zapojení se do systému odkaz [Užitečné informace](#), který obsahuje odkazy:

- [Inspirátor](#);
- [Jak vybrat svozovou firmu](#);
- [Jak informovat veřejnost](#);
- [Jak zapojit živnostníky do systému obce](#) a
- [Zpravodaj](#), který obsahuje čísla zpravodaje, který společnost AOS EKO-KOM, a. s. vydává pro obce.

Odkaz [Inspirátor](#) je určen primárně obcím jako pomůcka pro zajištění efektivní komunikace směrem k občanům na téma nakládání s KO a obsahuje řadu materiálů, které mohou obce využít, a to nejen v češtině, ale také v angličtině a ukrajinštině.

Na stránkách je možné najít velmi přehledným způsobem zpracované bannery a cedule, kalendáře, letáky věnované systému třídění obce, door-to-door systému, jaký odpad patří do jaké nádoby.

Je možné si stáhnout samolepky na malé i velké sběrné nádoby, pro vícekomoditní sběr. AOS EKO-KOM, a. s. nabízí také možnost doplnění loga.

AOS EKO-KOM, a. s. se věnuje také vzdělávání dětí. Provozuje soutěž **TONDA OBAL** pro učitele včetně [webových stránek](#). Zde je možné najít řadu informačních a vzdělávacích materiálů pro učitele ZŠ.

EKO-KOM provozuje také webové stránky [samosebou.sz](#), [jaktridit.cz](#) a [littering.cz](#), které se věnují třídění a recyklaci v ČR a organizuje semináře pro obce napříč ČR.

Organizace a asociace

Zavádění principů oběhového hospodářství do praxe se v ČR věnují také různé organizace a asociace, ať již ziskové či neziskové, které především spravují webové informační zdroje, pořádají různé semináře, workshopy a konference.

Níže je uveden seznam hlavních takových organizací s popisem:

¹ Projekt je zaměřený na podporu třídění ve Středočeském kraji a jsou do něj zapojeny města Brandýs nad Labem,

Čáslav, Dobruška, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Lysá nad Labem, Mělník, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Říčany, Slaný a Vlašim.

- **Institut Cirkulární Ekonomiky**
(INCIEN)

INCIEN je

nezisková nevládní organizace, která se zaměřuje na informování, vzdělávání a vytváření projektů zaměřených na přechod oběhové hospodářství. Spolupracuje s firmami, obcemi, vládním sektorem, neziskovými organizacemi a dalšími zájmovými skupinami. Na webových stránkách nabízí informace o cirkulární ekonomice, spolupráci na projektech a hledání řešení pro různé instituce (služby nabízené pro obce), publikace týkající se cirkulární ekonomiky, semináře aj. INCIEN také provozuje informační portál [Zajimej.se](https://zajimej.se), který je zaměřen hlavně na téma cirkulární ekonomiky. Jeho cílem je v této oblasti provádět osvětu. Web obsahuje samostatnou záložku [Obce a města](#), ve které jsou přinášeny články a reportáže o udržitelných novinkách a nových ekologických procesech na městské a obecní úrovni.

- **ARNIKA**

Česká nevládní nezisková organizace Arnika, z. s. se zaměřuje na ochranu životního prostředí v ČR a OH v obcích se věnuje již dlouhou dobu. Pravidelně pořádá soutěž [Odpadový Oskar](#), jejímž cílem je popularizace obcí, které produkují méně než 150 kg SKO na jednoho obyvatele a rok. V roce 2023 již probíhá 9. ročník. Ukazuje také příklady dobré praxe obcí a na stránkách má řadu publikací, které se věnují tématu jak lépe třídít odpady a jak produkovat co nejméně odpadů. Na svých stránkách má sekci [Publikace](#) a mezi nimi také příručku [Jak dosáhnout 60 % úrovně třídění odpadů v obcích ČR](#), která obsahuje rady, jak v obcích snižovat produkci KO a SKO, jak podporovat třídění kuchyňských odpadů, vykazovat bioodpady zpracované v komunitních kompostárnách, zařazovat odpady pod správná katalogová čísla, evidovat odpady z údržby zeleně, evidovat školní sběry a výkup surovin nebo jak na třídění popelovin z uhlí. Obsahuje také dobré praxe obcí ČR.

- **Třetí ruka**

Portál Třetí ruka provozuje

sdružení českých podniků a podnikatelů České ekologické manažerské centrum, z.s. (CEMC). Cílem CEMC je mimo jiné zavádění environmentálního managementu a vydává

odborný měsíčník [Odpadové fórum](#), recenzovaný časopis [Waste Forum](#) a organizuje pravidelné odborné akce [Týden výzkumu a inovací pro praxi a životní prostředí](#) (TVIP) a [Předcházení vzniku odpadů](#) (PVO). Na stránkách jsou pravidelně uveřejňovány odkazy na další odborné akce týkající se odpadů.

- **Česká asociace oběhového hospodářství**

Spolek ČAOBH je svazek občanů a korporací se společným zájmem o šetření primárních zdrojů, zefektivňování provozu průmyslových podniků a snižování negativních dopadů odpadů na životní prostředí. Členy asociace jsou významní představitelé průmyslu i veřejné a akademické sféry. Asociace je aktivní při odborné debatě a při návrzích legislativy v oblasti odpadového hospodářství s cílem podporovat přechod k oběhovému hospodářství.

- **Česká asociace odpadového hospodářství**

ČAOH sdružuje

kolem 100 významných podnikatelských subjektů v oblastech využívání, odstraňování, svozu a recyklace odpadů. Na svých stránkách pravidelně zveřejňuje materiály a komentáře k problematice odpadů a odpadového hospodářství a je aktivní při diskuzi o nastavení legislativy v oblasti odpadového hospodářství. ČAOH mimo jiné připravila i stručnou [Příručku k základním povinnostem živnostníků](#) (verze 2021), kterou mohou obce využívat při informování nastavování systému OH pro živnostníky na svém území.

- **Sdružení místních samospráv (SMS) ČR**

SMS ČR je nevládní apolitickou organizací

s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Ze širokého spektra aktivit ve prospěch samospráv lze zmínit především prosazování spravedlivého dělení daňových výnosů mezi obce a města v ČR (rozpočtové určení daní). Agenda SMS ČR dnes zahrnuje připomínkování nejrozličnějších legislativních návrhů, prezentace a prosazování potřeb menších obcí a měst, hájení zájmů venkova a jeho obyvatel a spolupráce v boji proti korupci ve veřejné správě. SMS ČR je silným partnerem vlády, parlamentu i krajů v ČR.

V oblasti OH v záložce Legislativa proklikáte na záložku Odpady, která obsahuje užitečné rady a informace.

Na YouTube kanálu [SMSČR EDUCATION](#) je možno najít webináře mimo jiné i k [odpadům](#).

Svaz měst a obcí (SMO) ČR

Svaz byl založen v roce 1989 jako nepolitická a dobrovolná organizace sdružující města a obce. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Od roku 2004 je Svaz povinným připomínkovým místem, od roku 2005 pak pravidelně minimálně jednou ročně jedná s vládou na základě podepsané Dohody o spolupráci. V oblasti odpadů poskytuje [informace o OH](#) a akcích souvisejících s nimi, jako např. o akci Uklidíme Česko.

- **Národní síť Zdravých měst ČR**

Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM) je odborně zaměřená asociace 135 měst, obcí a regionů.

Aktivně pracuje v Česku již téměř 30 let. Věnuje se různým oblastem, přičemž mezi klíčové patří zapojování místní veřejnosti, škol, nestátních neziskových organizací (NNO) i podnikatelů, hodnocení kvality života a zdraví obyvatel, pomoc při strategické práci radnic a řízení rozvoje.

V oblasti OH poskytuje odkazy na plány odpadového hospodářství svých členů a strategické dokumenty s OH související.

- **Hnutí DUHA**

Hnutí DUHA je jedna z nejaktivnějších

českých environmentálních nevládních neziskových organizací. Hnutí bylo založeno v roce 1989. Je českým členem největší mezinárodní federace ekologických organizací Friends of the Earth a mezinárodní sítě CEE Bankwatch Network. Aktivně se věnuje různým oblastem ochrany životního prostředí včetně odpadů. Na jejích webových stránkách můžete najít informace o kompostování doma nebo předcházení vzniku odpadů a řadu publikací k oběhovému hospodářství.

- **KOKOZA**

Je organizace, která se věnuje kompostování a pěstování ve městech a kvalitnímu lokálnímu jídlu včetně udržování principů oběhového hospodářství. Jejím cílem je přinášet do měst udržitelná řešení a zmírnit tak dopad klimatické změny. Pomáhají ozelenit místa, budovat komunitní zahrady a snižovat množství bioodpadu v obcích. Cílem je, aby bioodpad nekončil na skládkách či ve spalovnách, kam nepatří.

- **POTRAVINOVÉ BANKY**

Potravinové banky jsou sdružené do České federace potravinových bank, která je neziskovou organizací. Federace zastupuje všech patnáct regionálně působících potravinových bank v ČR. Především koordinuje jejich činnost, podporuje rozvoj, hájí jejich zájmy, získává finanční i materiální zdroje, sumarizuje výsledky, dbá na dodržování základních pravidel Charty evropských potravinových bank a provozuje centrální sklad pro příjem a distribuci celonárodních darů. Regionální potravinové banky jsou samostatné neziskové organizace. Získávají potraviny od obchodních řetězců, z potravinových sbírek, evropského programu potravinové pomoci. Základním cílem bank je bojovat proti plýtvání potravinami, dělit se o získané potraviny s těmi, kteří mají hlad a obnovovat solidaritu mezi lidmi.

- **ZACHRAŇ JÍDLO**

Zájmové sdružení, které propaguje myšlenku zabránit plýtvání s jídlem. Pravidelně publikuje data o plýtvání. Klíčovým subjektem, navrhuje konkrétní opatření vedoucí k odpovědnému nakládání s jídlem, motivuje ke změně a hledá pro ni podporu. Vizí organizace je, že ČR sníží mezi lety 2020 a 2030 plýtvání jídlem o polovinu. Zasazují se o ideu, že plýtvání s jídlem se zároveň stane společensky nepřijatelné.

- **z pokoje do pokoje**

V Praze fungovalo re-

z pokoje do pokoje

use centrum zaměřené na starý nábytek, který jsou lidé ochotni darovat. Ve vybrané termíny 1–2krát měsíčně organizace realizovala svozy nábytku, ten pak opraví, přetvoří a nabízí ve vlastním obchodě ke koupi. Jedná se tím pádem dle konkrétního výstupu o kombinaci re-use a upcycling. Centrum navíc organizovalo

i osvětové kurzy pro veřejnost zaměřené na základy renovace nábytku, čalounění a práci se dřevem.

- **Federace nábytkových bank a reuse center** **FEDERACE**
Sdružení společensky a environmentálně prospěšných organizací, které pomáhají předcházet vzniku komunálního odpadu. cílem je propojovat existující místa a iniciovat vznik nových nábytkových bank a reuse center. Federace aktuálně sdružuje 16 členů a více než 100 organizací v celé ČR.

Webové portály

Potřebné je zmínit také webové portály věnované třídění odpadů a OH. Níže jsou uvedeny ty nejznámější:

- **jaktridit.cz** **jaktridit.cz**
Webový portál jaktridit.cz provozuje AOS EKO-KOM, a.s. Ten obsahuje několik částí. V záložce [Obaly](#) o funkcích obalů, ekodesignu, obalech podle účelu, obalech podle materiálů a o systému EKO-KOM.
V záložce [Odpady](#) pak velmi názorným způsobem informuje o způsobech nakládání s odpady včetně příkladů, o nejčastějších [mýtech v oblasti odpadů](#) jako nebudu třídit, stejně se to sype na jednu hromadu, o [místech původu odpadů](#) podle druhů odpadů a o [odpadech z hlediska rizik](#).
V záložce Třídění v odkazu [Tříděné odpady](#) jsou názorně ukázány všechny odpady, které je možné třídit a podány informace co do nich patří a nepatří.
Dále popisuje [Způsoby sběru a svozu](#) jako sběrná hnízda obsahující barevné kontejnery, individuální sběrné sítě – door-to-door, pytlové sběry, sběrné dvory a sběrná místa, výkupny, mobilní svozy, školní sběry, zpětný odběr a svoz odpadů. Provozuje [Rádce Kam vyhodit](#), kam můžete napsat svůj dotaz. V odkazu [Dotřídování](#) vysvětlují, jak fungují dotřídovací linky na sklo a ostatní dotřídovací linky. V odkazu [Třídění odpadu a my](#) radí, jak být dobrým „tříděčem“ a sousedem a v odkazu [Výrobci a prodejci nádob na třídění odpadu](#) dávají seznam obchodních společností, které fungují jako výrobci a prodejci nádob na třídění odpadu.
V záložce [Recyklace](#) je popis, jak funguje recyklace jednotlivých materiálů a můžete zde najít [interaktivní mapku zpracovatelů](#) odpadu.

samosebou.cz

Webový portál samosebou.cz

samosebou.cz

provozuje také AOS EKO-KOM, a.s.

Portál je více interaktivní a je určen pro mladší publikum. V záložce [Třídění a recyklace](#) nabízí řadu tipů k třídění, recyklaci a využití odpadů včetně her a výrobků z nich. V záložce [Aktuality](#) pak novinky z oblasti OH, v záložce [Zábava](#) rozhovory, videa, hry a soutěže věnované odpadům a jejich využití. V záložce [Trasy](#) si můžete vybrat výlet po ČR. Také zde najdete záložku [Kam třídit](#), která obsahuje interaktivní mapu sběrných míst a hnízd, sběrných dvorů a dalších míst, kam je možné dát vytříděný odpad.

- **[MOJE ODPADKY](#)** **MOJE** **ODPADKY**
Portál moje odpady provozuje obchodní společnost ISNO IT s. r. o., která zde nabízí motivační a evidenční systém pro odpadové hospodářství (MESOH). I když se jedná o komerční webový portál, obce zde mohou nalézt řadu důležitých informací včetně zapojení do kampaně [NEPETUJ](#), kterou podpořila řada obcí a měst včetně velkých měst jako Jihlava, Litomyšl, Břeclav aj.
- **[NAŠE ODPADKY](#)**
Portál naše odpady představuje spolek obcí a měst s cílem iniciovat vývoj OH v ČR ve prospěch obcí a měst. Zahrnuje různé sekce s informačními materiály, např. [NAŠE ODPADKY DĚTEM](#) se soutěžemi pro školy, nebo sekce o kompostování. Součástí je i videopořad na [Youtube NAŠE ODPADKY](#) zabývající se různými tématy z odpadového hospodářství.
- **[Zajímej.se](#)**
Jeho cílem je v této oblasti provádět osvětu. Web obsahuje samostatnou záložku [Obce a města](#), ve které jsou přinášeny články a reportáže o udržitelných novinkách a nových ekologických procesech na městské a obecní úrovni.

- **Biom.cz**
Tento internetový portál spravuje České sdružení pro biomasu. Obsahuje především odborné články, články z tisku, novinky a akce, a to i z oběhového hospodářství.

- EnviWeb.cz

EnviWeb je informační server v oblasti životního prostředí. Jeho provozovatelem

je společnost EnviWeb s. r. o. Obsahuje odborné články, články z tisku, videa, infografiky, zpravodajství z internetu či informace o chystaných akcích. Všechny uvedené zdroje lze řadit dle tématu (obec, město) či složek životního prostředí (odpady).

- Nevajgluj.cz

Nově vytvořený webový portál popisující

kolektivní systém společnosti NEVAJGLUJ, a.s. Hlavní povinností této společnosti je zajištění úhrad nákladů obcím na úklid, soustředování a další nakládání s odpady tabákových výrobků s filtry (nedopalky) a osvětová činnost. Tato činnost má být zaměřena na omezení odhazování nedopalků v obcích mimo určené sběrné nádoby (tzv. littering).

- Cigaretovnik.cz

Webový portál zaměřený na kampaň, jak zacházet s nedopalky cigaret.

Lze do mapy přidávat další místa. V aplikaci jsou dále různé praktické tipy ke správnému třídění odpadů.

Konference, semináře a webináře

K problematice cirkulární ekonomiky, recyklace a odpadů obecně se v ČR koná poměrně velké množství konferencí, které slouží k prezentaci výsledků výzkumu a praktických aplikací. Jsou určeny pro odbornou veřejnost, podnikatele a zástupce státní správy a samosprávy. Běžně bývají na webových stránkách konference prezentace příspěvků, sborníky s články, popř. i prezentace z minulých let.

Praktický zdroj informací o **aktuálních akcích k tematice odpadů a OH** je dostupný na stránkách Tretiruka.cz v sekci Kalendář akcí s odkazy na různé konference, webináře, kurzy apod.

Přehled těch nejvýznamnějších konferencí je uveden níže:

- [Odpady a obce](#)

Konference Odpady a obce je zaměřena na hospodaření s komunálními odpady v obcích a oběhové hospodářství. Zástupci samospráv zde naleznou spoustu inspirace a znalostí co se týče aktuální situace, trendů a legislativy v oblasti odpadového hospodářství a třídění odpadů. Konference se koná pravidelně v Hradci Králové a organizuje ji AOS EKO-KOM, a. s.

- [Předcházení vzniku odpadů](#)

Konference Předcházení vzniku odpadů je úzce zaměřena na oběhové hospodářství. Nabízí prostor zejména pro sdílení dobré praxe. Na webových stránkách konference jsou zveřejněny velmi inspirující prezentace vystupujících odborníků z minulých let, ale také odborné články věnující se této problematice. Konference se koná každoročně v Praze.

- [Symposium Odpadové fórum](#)

V rámci Týdne výzkumu a inovací pro praxi a životní prostředí probíhá také každoročně symposium Odpadové fórum (plný název Výsledky výzkumu a vývoje pro průmyslovou a komunální ekologii). Prostor zde mají témata z oblasti OH a sanací ekologických zátěží, ale i témata týkající se vodního hospodářství a emisí škodlivých látek do ovzduší. V roce 2019 v souvislosti s přípravami na přechod k oběhovému hospodářství přibyla oblast Věda a výzkum pro oběhové hospodářství. Koná se v Hustopečích.

Mapy míst pro třídění odpadu

Moderním způsobem, jak napomoci správnému třídění, je využíváním stránek a aplikací s informacemi o umístění nejbližších stanovišť na třídění odpadu.

- www.kamsnim.cz

Stránky neziskového projektu nabízí

snadné a rychlé vyhledávání míst pro legální ukládání různých odpadů a obsahuje přes 120 000 odběrných míst v celé ČR včetně např. kontaktních informací nebo otevíracích hodin u sběrných dvorů. Navíc lze na stránce přímo zadat, o jaký odpad se jedná, a stránka ukáže relevantní místa v okolí spolu podrobnějšími informacemi, jaké odpady na dané místo patří nebo naopak nepatří. Kromě webové verze existuje i mobilní aplikace, která se umí propojit s navigační aplikací, a tak přímo nasměrovat k vybranému místu.

- kamtridit.cz

Kamtridit.cz je interaktivní mapa

umístění nádob na třídění odpad a sběrných dvorů v ČR. Existuje i mobilní verze, přes kterou

V oblasti cirkulární ekonomiky existují i některé vzdělávací možnosti. Níže jsou uvedeny některé z nich.

- **[Cirkulární dotace](#)**
Portál o možnostech, jak se zapojit do cirkulární ekonomiky s využitím dotace. Obsahuje různé články a případové studie k tématu cirkulární ekonomie.
- **[Kurz Oběhové hospodářství](#)**
Fakulta technologie ochrany prostředí VŠCHT Praha nabízí v rámci celoživotního vzdělávání 4 ročníky kursu Oběhové hospodářství. Kurs probíhal jako cyklus 11 přednášek a workshopů především pro pracovníky v odpadovém hospodářství, manažery rozvoje a životního prostředí, CSR či podnikové ekology. Cílem kurzu bylo osvojení si specifických znalostí možností přechodu od lineárního na oběhové hospodářství.

Publikace

O cirkulární ekonomice je vydávána také řada publikací, které mohou být užitečným zdrojem informací pro obce při zavádění principů oběhového hospodářství do praxe. Nejvýznamnější z nich jsou uvedeny níže:

- **[Průvodce předcházením vzniku odpadů na komunální úrovni](#)**
Publikace Ministerstva životního prostředí slouží jako příručka pro předcházení odpadů na komunální úrovni.
- **[Odpad zdrojem – Jak nastartovat cirkulární ekonomiku na komunální úrovni?](#)**
Publikace se zabývá zaváděním cirkulární ekonomiky do měst a obcí.
- **[Odpadové fórum](#)**
Odborný měsíčník pro průmyslovou a komunální ekologii. Obsah je věnován odpadovému

hospodářství, především předcházení vzniku odpadu, nakládání s ním a jeho využívání nebo odstraňování. Časopis vychází pouze v tištěné podobě, na jeho webových stránkách si ho lze předplatit.

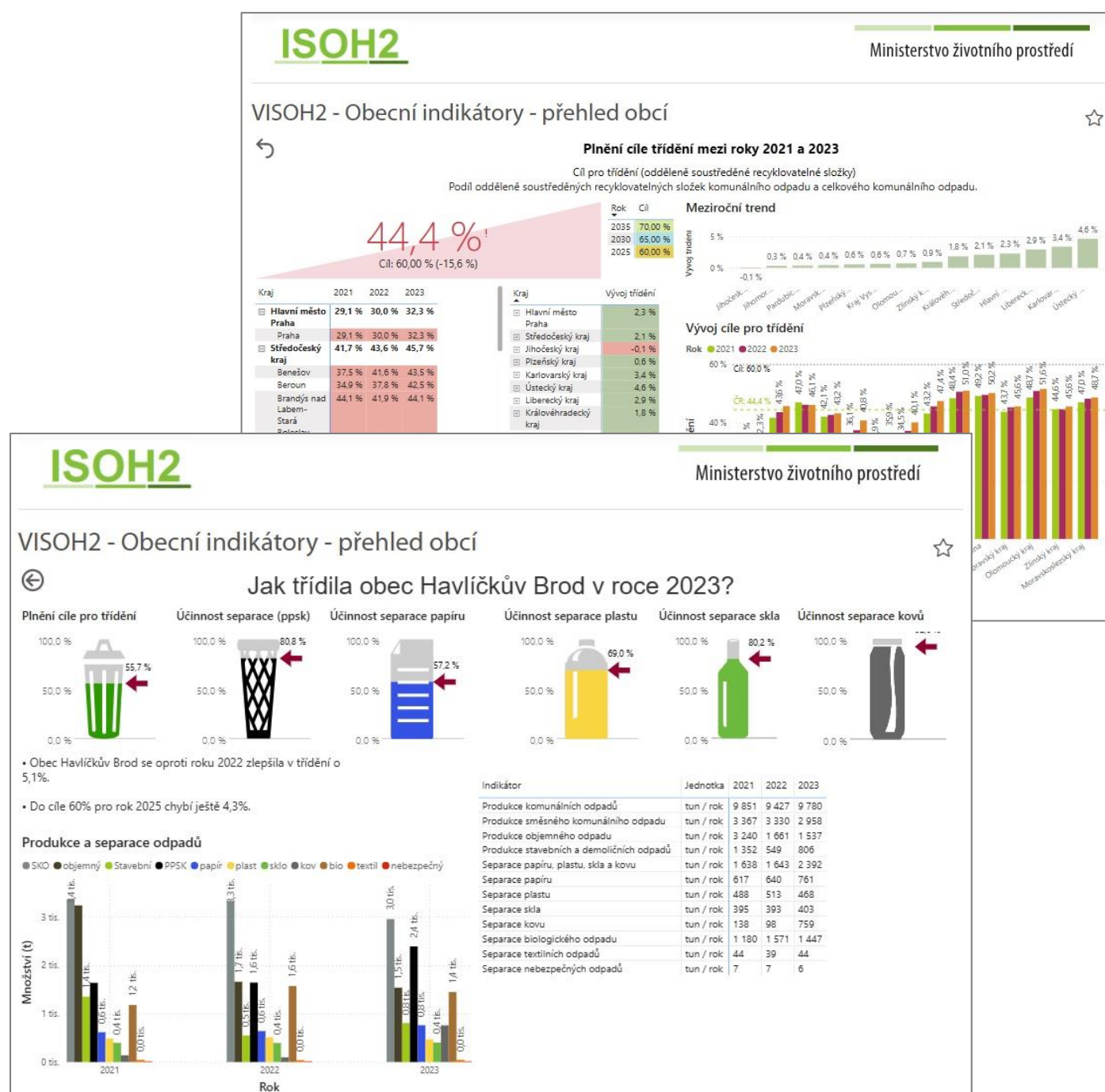
- **[Waste forum](#)**
Recenzovaný časopis pro publikování vědeckých prací tematicky souvisejících s průmyslovou a komunální ekologií.
- **[Odpady](#)**
Měsíčník specializovaný na kompletní informace o odpadech. Seznamuje čtenáře se situací v odpadovém hospodářství a subjekty, které v něm působí. Přináší informace o nových trendech, zkušenostech, technologiích a systémech nejen v ČR, ale i v zahraničí. Vychází v tištěné podobě i online.
- **[Jak vytvořit metodiku zero waste v obci](#)**
Publikace Hnutí DUHA se zaměřuje na koncepci zero waste. Je určena především pro představitele obce, kteří se zde dozvědí, jak lze využít tuto strategii v obci při dosahování cílů ke snížení množství odpadu.
- **[Zero Waste Masterplan](#)**
Publikace Hnutí DUHA je zaměřena na koncept zero waste a cirkulární ekonomiku. Jedná se o metodiku pro úředníky místních samospráv a další zájemce, kteří usilují o přeměnu své obce k přechodu na oběhové hospodářství.
- **[Priorita – Informační zpravodaj SFŽP](#)**
Časopis Priorita má za cíl informovat zástupce obcí a měst, veřejné instituce a další subjekty o dotační politice EU a ČR v oblasti ŽP, včetně zkušeností s čerpáním dotací a příklady dobré praxe.

Příloha B Veřejný informační systém odpadového hospodářství – VISOH2

Nejdůležitější informační základna pro obce sloužící k poskytování informací o stavu jejich odpadového hospodářství a předání a zveřejňování informací pro obyvatele jsou webové stránky [VISOH2](#) se záložkou [Obecní indikátory](#). Zde mohou starostové, zastupitelé nalézt aktuální stav plnění cíle třídění v jejich obci, vhodné grafy a tabulky o třídění složek komunálních odpadů v jejich obci nebo o dalších obcích, které mohou využít pro informování občanů. V dolní liště si lze volit zobrazení dat na úrovni obce nebo na úrovni správního

obvodu ORP. Vygenerovaná data si lze stáhnout a tisknout pro další analýzu a využití.

VISOH2 nabízí široké možnosti prohlížení dat o odpadovém hospodářství v ČR i na jednotlivých samosprávních úrovních přes záložku [Produkce a nakládání v ČR](#). V dolní liště si lze vybrat zobrazení agregovaných dat na úrovni celého státu, na úrovni jednotlivých krajů nebo správních obvodů ORP.

Příloha C Přehled legislativy ke komunálním odpadům

Přehled základní právní úpravy pro komunální odpad a obecní systém nakládání s odpady v [**Zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech**](#):

§ 59 – definice obecního systému OH, povinnosti aktuálně a do budoucna, stanovení OZV

§ 60 – obec jako vlastník odpadu po jeho odložení, možnost využívání dobrovolných svazků obcí, povinnost informování obyvatel

§ 61 – povinnost odkládat odpady na určená místa

§ 62 – povinnosti právnických a podnikajících osob pro minimální možnost třídění (papír, plast, sklo, kovy, biologický odpad) – týká se např. sportovišť, obchodů apod., možnost smluvního předání odpadu obci

§ 63 – povinnosti při nakládání s BRO, kdo může provozovat zařízení a jeho povinnosti

§ 64 – podrobnosti o malých zařízeních pro BRO, kdo může provozovat zařízení a jeho povinnosti

§ 65 – vymezení komunitního kompostování, možnosti využití, spolupráce obcí

§ 66 – povinnosti provozovatele komunitní kompostárny

§ 20 – možnosti a pravidla pro realizaci školního sběru

Přehled další právní úpravy pro komunální odpad ve [**Vyhlášce č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady**](#):

§ 33 – způsoby odděleného soustředování složek KO v obcích

§ 34 – zajištění místa pro oddělené soustředování biologického odpadu

§ 35 – zajištění místa pro oddělené soustředování papíru, plastů, skla, kovů a jedlých olejů a tuků

§ 36 – zajištění místa pro oddělené soustředování textilních odpadů (od roku 2025)

§ 37 – zajištění místa pro oddělené soustředování nebezpečných KO

§ 42 – stavební a demoliční odpady včetně nakládání s nebezpečnými látkami a azbestem

§ 43–56 – podrobnosti a požadavky pro nakládání s BRO

Další zákony k problematice odpadů:

[**Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností**](#)

[**Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech**](#)

[**Zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí**](#)

[**Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích**](#)

Příloha D Ekokalendář se zaměřením na komunální odpady

Datum	Název akce	Popis akce
28. 1.	Mezinárodní den snižování emisí CO₂	Mezinárodní den snižování emisí CO ₂ má za cíl motivovat každého člověka k lepšímu využívání zdrojů, a upozorňovat na význam snižování uhlíkové stopy.
18. 2.	Mezinárodní den baterií	Mezinárodní den baterií se slaví v den narození italského vynálezce Alessandra Volty.
18. 3.	Den digitálního úklidu	Kampaň založena v roce 2020 reaguje na rostoucí obavy o spotřebu energie v sektoru informačních a komunikačních technologií a s tím související znečištění způsobené nevhodnými digitálními praktikami.
18. 3.	Světový den recyklace	Světový den recyklace má cíl poukázat na důležitou roli, kterou recyklace sehraává pro naši planetu díky šetření zdrojů surovin, energie nebo množství emisí.
Poslední sobota v březnu	Celosvětová kampaň Hodina Země	Kampaň Hodina Země se koná vždy poslední březnovou sobotu (až na výjimky kvůli Velikonocům) a stala se od svého vzniku v roce 2007 jedním z největších hnutí za životní prostředí na světě. Kampaň měla dopad na vícero zásadních legislativních změn.
30. 3.	Den nulového odpadu	Cílem Mezinárodního dne nulového odpadu je propagovat modely udržitelné spotřeby a výroby a zvýšit povědomí o tom, jak iniciativy nulového odpadu přispívají k prosazování Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.
1. 4.	Uklidme Česko	Uklidme Česko je dobrovolnická úklidová akce, která probíhá na území celé České republiky (a dokonce na pár místech mimo ni). Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a další nepořádek.
22. 4.	Den Země	22. dubna 1970 se na různých místech USA shromáždilo na 20 milionů lidí, kteří demonstrovali za zdravější životní prostředí. Účelem kampaně bylo prosadit přijetí nových zákonů o ochraně životního prostředí a nastartovat politickou diskusi. Reakcí na velký ohlas kampaně byl vznik Dne Země, jako mezinárodního svátku životního prostředí. Tématem pro rok 2024 je „Planeta vs. plasty“.
7. 5.	Mezinárodní týden kompostování	Mezinárodní týden kompostování vznikl před 25 lety v USA a je zaměřený na zvyšování povědomí o kompostu (anglicky International compost awareness week). Cílem aktivity je šíření osvěty o důležitosti kompostu jako organického hnojiva pro půdu.
5. 6.	Světový den životního prostředí	Světový den životního prostředí ustanovilo v roce 1972 OSN. Smyslem akce je rozšířit obecné povědomí o ekologických otázkách a upřít pozornost světové veřejnosti na zásadní ekologické výzvy současnosti.
24. 6.	Den upcyklace	Upcyklace je proces, který přidává původnímu výrobku na hodnotě. Upcyklace je velkým tématem už 20 let. Kromě environmentálního přínosu vyzdvihuje i kreativitu.
Červenec	Měsíc bez plastů	Červenec byl vyhlášen celosvětovým měsícem bez plastu. Plasty mají dlouhou životnost, v přírodě se dlouho rozkládají a tvoří velkou část odpadů v oceánech. Problémem jsou dále i drobné částičky rozpadajícího se plastu - tzv. mikroplasty, které lze najít úplně a to i tělech mořských živočichů, přes které se dostanou i do lidí jako konzumentů.
28. 7.	Světový den ochrany přírody	Světový den ochrany přírody si klade za cíl vytvořit povědomí o nutnosti chránit životní prostředí, přírodní zdroje, rostliny a zvířata, kterým hrozí vyhynutí.
Září	Měsíc secondhandů	Cílem aktivity je zavázat se po celý měsíc nekupovat nového oblečení, a pokud budete něco potřebovat, opatříte si to pouze z druhé ruky.
4. 9.	Evropský týden recyklace baterií	Cílem je připomenout veřejnosti důležitost třídění a recyklace baterií, kterých se každý den jenom v Evropě do oběhu dostane zhruba 13,3 milionů baterií, ročně pak 3,33 miliard. Přibližně tři čtvrtiny z nich jsou předány na recyklaci.
11. 9.	Týden bez odpadu	Zero Waste Week je ekologická kampaň na snížení odpadu na skládkách. Cílem je demonstrovat prostředky a metody ke snížení plýtvání, vytvořit komunitní podporu a zvýšit povědomí o rostoucím problému plýtvání a znečištění životního prostředí.
29. 9.	Mezinárodní den osvěty o potravinových ztrátách a snižování plýtvání	Cílem akce je informovat o potravinových ztrátách a plýtvání na úrovni organizací i jednotlivců a následně Pokročit s inovacemi směřujícími ke snížení ztrát a plýtvání potravinami včetně budování lepších a odolnějších potravinových systémů.

14. 10.	Mezinárodní den elektroodpadu	Akce zaměřená na sběr a recyklaci elektronického a elektrického odpadu.
18. 10.	Den poděkování úklidovým pracovníkům	Speciální den věnovaný všem úklidovým pracovníkům, kteří naše pracoviště udržují čistá, bezpečná a hygienická.
21. 10.	Mezinárodní den oprav	Akce upozorňující na možnost věci opravovat místo jejich výměny.
24. 10.	Mezinárodní den klimatických akcí	Cílem prvního konání akce v roce 2009 bylo ovlivnit delegáty na zasedání Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Dlouhodobý záměr je pak podporovat povědomí o realitě změny klimatu a inspirovat lidi k osobnímu odhodlání ke změně.
4. středa v říjnu	Den udržitelnosti	Den udržitelnosti upozorňuje na možnosti, co lze udělat pro podporu udržitelnosti, a upozorňuje na různé udržitelné praktiky v každodenním životě.
16. 11.	Den používání méně věcí	Akce zaměřená na přehodnocení toho, kolik věcí v životě používáme, co z toho lze redukovat, u čeho lze místo jednorázových věcí používat opakovatelně využitelné apod.
4. pátek v listopadu	Mezinárodní den nekupování ničeho	Akce míněna jako výzva pro širokou veřejnost, aby strávila alespoň jeden celý den bez nakupování. Cílem je uvědomit si naše konzumní chování, jehož důsledkem bývá často zadlužování, ničení životního prostředí, odklon od skutečných hodnot a další negativa.

Zdroj: www.ekokalendar.cz, upraveno

Příloha E Návrh letákové kampaně pro obce

Letáková kampaň cílí na poskytování informací obyvatelům v oblasti OH, konkrétně na správný způsob třídění odpadů a celkově na zlepšení ekologického povědomí v obci.

Tabulka níže navrhuje letákovou kampaň na dobu celého roku, kdy pro každý měsíc v roce je navrženo unikátní téma, které koresponduje s daným ročním obdobím nebo typem akce v ekokalendáři. Letáky mají být prakticky zaměřené, a kromě aktuálních témat doplnit relevantní informace, zajímavostmi, nápady a tipy pro domácnosti. Aktivitu lze doplnit např. o doprovodné akce, workshop, či přednášku.

Zásady kampaně

- 1) **Vytvořte atraktivní design letáků s jasným a čitelným textem.** Použijte příjemné barvy a vhodné grafiky. Zvolte formát letáků, který bude praktický pro obyvatele. Letáky distribuujte fyzicky i elektronicky (stránky obce, sociální média, newsletter).
- 2) **Konzultujte obsah letáků s odborníky na OH** (viz seznam relevantních organizací) a zdrojů

v [Příloze A](#)). Ujistěte se, že poskytujete správné a aktuální informace.

- 3) **Vytvořte časový plán s jasnými termíny.** Zvažte, kdy bude kampaň spuštěna a co bude obsahem jednotlivých měsíců. Získejte podporu od místních firem, škol, nebo NNO – tvorba partnerství pro širší dosah kampaně.
- 4) **Určete klíčové ukazatele pokroku** (např. počet zapojených domácností nebo růst míry třídění odpadů), monitorujte výsledky a informujte o nich např. v navazující informační kampani a taky elektronicky.
- 5) V průběhu i po ukončení kampaně **získávejte zpětnou vazbu od obyvatel**, využijte to pro realizaci a plánování budoucích aktivit.
- 6) Při realizaci letákové kampaně **buďte flexibilní a otevření novým nápadům.** Obyvatelům lze poskytnout desky, kam si mohou doručené materiály ukládat. Praktické je také provedení, kdy je možno např. umístit leták s magnetem na lednici, a touto formou ho mít trvale na dohled.

Měsíc	Téma	Obsah
Leden	Úvod a Odpadový plán	Představení celoroční odpadové kampaně Informace o klíčových odpadových tématech pro letošní rok Důležité termíny a události týkající se odpadů Výsledky odpadového hospodářství za minulý rok a porovnání s předchozími roky Cíle, kterých chce obec dosáhnout pro následující rok Informace o nákladech a příjmech v odpadovém hospodářství a o poplatku v obci
Únor	Třídění a recyklace	Jaké odpady jsou v obci sbírány – seznam odpadů, příklady správných a nesprávných způsobů odkládání odpadů Kam s odpadem – seznam sběrných míst pro jednotlivé typy odpadu, mobilní svozy Sběrný dvůr se seznamem odpadů a jeho otevírací doba (resp. nejbližší sběrný dvůr) Názorný obrázek s návodem na správné třídění odpadů 18. 2. Mezinárodní den baterií – Příběhy úspěšných recyklací, téma elektroodpadu
Březen	Snižování množství odpadů a Zero Waste	Tipy pro občany na minimalizaci odpadů, návody na nákupy s minimalizací obalů Informace o obchodech s nulovým odpadem, možnosti nákupu bez obalu 30. 3. Den nulového odpadu
Duben	Jarní úklid a Udržitelnost	Plány na jarní úklid v obci – možno spojit s národní akcí 1. 4. Uklidíme Česko Nápady na udržitelný životní styl, návody, jak vyrobit ekologické čisticí prostředky Informace o sběrných dvorech, zveřejňování statistik a vývoje OH obce za minulý rok
Květen	Zahrádkářský odpad a Kompostování	Informace o sběru bioodpadu, rady pro kompostování a využití rostlinných bioodpadů z kuchyní a zahrádkářského odpadu Pravidla a výhody kompostování rostlinných zbytků Workshop o výrobě domácího kompostu 7. 5. Mezinárodní den kompostování
Červen	Re-use, Opětovné použití	Informace o možnostech oprav v okolí, jednoduchý návod, jak opravit běžné věci Informace o re-use centrech v okolí, o organizacích, kam lze věnovat nepotřebné věci Informace o charitativních sběrech a bazarech – kalendář akcí, nábytkové banky apod.

		Workshop na opravu čehokoliv, lokální festival kutilství 24. 6. Den upcyclace
Červenec	Letní recyklační festival	Informace o třídění a sběru plastů a tipy, jak snižovat využívání plastových obalů Tipy na třídění a redukci odpadů během letních událostí (festivaly, koncerty, slavnosti) Tipy na snižování odpadů během pikniků a festivalů Červenec – Měsíc bez plastů
Srpen	Sběr a recyklace textilu	Informace o sběru a třídění textilního odpadu, rady na prodloužení životnosti oblečení Uspořádání místní sbírky starého oblečení na charitu nebo swapu oblečení Workshop na téma kreativního využití starých textilií
Září	Školáci třídí a recyklují	Informace o aktivitách škol v rámci školního sběru tříděných odpadů Tipy pro rodiče a děti na nový školní rok Realizace workshopu o minimalizaci a třídění odpadu pro školy 11. 9. Týden bez odpadu
Říjen	Elektronický odpad	Informace o sběru, třídění a recyklaci elektronického odpadu Organizace sběru starých mobilních telefonů a jiných elektronických přístrojů Workshop o možnostech jednoduchých oprav drobné elektroniky a alternativ využití 14. 10. Mezinárodní den elektroodpadu 21. 10. Mezinárodní den oprav
Listopad	Ekologické dušičkové tipy	Ekologické tipy na dušičkové oslavy, Informace o recyklaci dušičkových dekorací Workshop na výrobu ekologických kostýmů a masek pro děti
Prosinec	Odpadově odpovědné Vánoce	Tipy na ekologické dárky Odpadově šetrné vánoční výzdoby Informace o možnostech dalšího využití vánočních stromků

Příloha F Návrh obsahu informačního letáku (polepu)

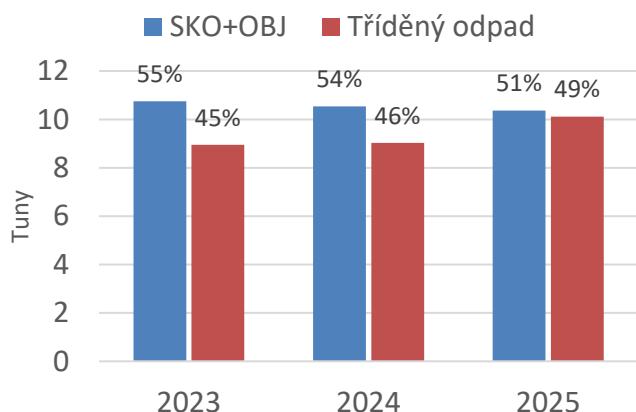
Leták zaměřený na obecné informace o OH v obci

Instrukce k obsahové náplni informačního letáku (polepu):

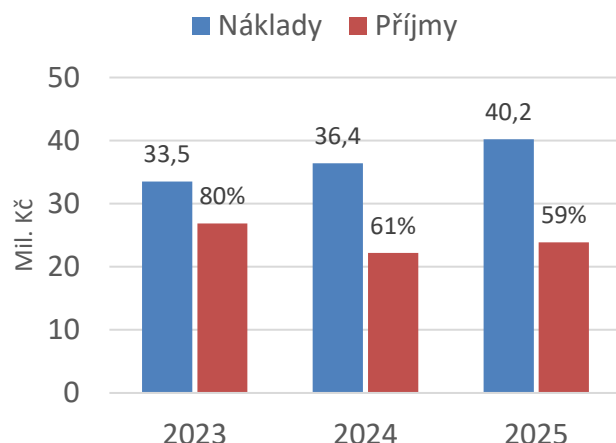
- **Cílem informačního nástroje je poskytnout jednoduché a jasné informace s cílem zvýšit informovanost o OH v obci a zároveň pomoci obyvatelům k dosahování lepších výsledků v třídění a produkci komunálního odpadu, která se následně promítá i do nákladovosti zabezpečovaného OH**
 - o Leták nemá za cíl nahradit požadavek na poskytování informací obcemi o OH ([Metodické doporučení MŽP](#)), ale má sloužit jako doplněk, kterým obyvatelům předá ve zjednodušené a přehledné podobě základní praktické informace o OH v obci s odkazem na kompletní informace uváděné v doporučení.
- Leták obsahuje aktuální informace k OH obce, tyto pak aktualizovat vždy po získání údajů za předchozí rok (množství odpadu, finance) a po zavedení případných změn v OH obce – aktualizovat 1krát ročně. Informační systém VISOH2 nabízí možnost tisku základních údajů odpadového hospodářství obce.
- **Pro distribuci informací tímto nástrojem jsou doporučeny 4 způsoby:**
 - 1) Distribuce fyzických letáků do domácností v obci (1–2krát ročně, samostatně nebo součást zpravodaje).
 - 2) Nalepení letáku ve formě polepu na relevantní místa (nádoby na sběrných hnízdech, nádoby pro SKO u jednotlivých domácností, jiná místa využívaná v obci pro informování obyvatel) (1krát ročně s případnou obměnou v případě ztráty nebo znehodnocení).
 - 3) Distribuce letáku v elektronické formě (newsletter, sociální sítě) (1–3krát ročně).
 - 4) Trvalé zveřejnění letáku na stránkách obce v sekci věnující se OH (aktualizace 1krát ročně včetně upozornění na aktualizaci mezi novinkami na hlavní stránce).
- Leták je rozdělený na 6 částí, ve kterých jsou cílové skupině (obyvatelé obce) prezentovány základní informace o nastavení systému OH v obci:
 - 1) **Graf s vývojem množství SKO a tříděných složek KO.** U tříděných složek lze barevně rozlišit podíly hlavních odpadů (bioodpad, papír, plasty, sklo apod.). Nutno zvážit kolik let zahrnout a jak detailně členit odpady pro zachování dostatečné přehlednosti. Data lze čerpat z [VISOH2 – Obecní indikátory](#).
 - 2) **Graf s vývojem výnosů a nákladů obce na zabezpečení OH.** U nákladů se pro lepší srovnatelnost uvádět spíše běžné výdaje bez případných investic. U výnosů se doporučuje zahrnout příjmy z poplatku za komunální odpad (pokud je zavedený), odměny od AOS EKO-KOM a případné další výnosy plynoucí z OH. Nutno zvážit kolik let zahrnout a případně jestli členit výnosy, aby byla zachována dostatečná přehlednost. Lze doplnit hodnotami přepočtenými na osobu a průměrnými hodnotami v rámci ČR.
 - 3) **Graf prezentující informace o podílech tříditelných složek KO v rámci SKO vyprodukovaného v obci.** Lze využít údaje z rozboru odpadů nebo kontroly obsahu popelnic přímo z obce nebo alternativně pro ilustraci údaje dostupné z jiných obcí a měst. U vlastního rozboru v obci lze tvořit adresnější doporučení přímo pro konkrétní obec. Rozbor SKO je doporučeno dělat jednou za dva roky a využít k tomu [státní certifikovanou metodiku pro provádění rozborů](#) dostupnou na webu MŽP.
 - 4) **Informace o rozsahu třídění (složky odpadu) a místech, kde lze odpad třídit.** Rozsah a detailnost informací je na zvážení obce (např. nejbližší Re-use centra, nábytkové banky, problematika NO apod.).
 - 5) **Základní informace o nastavení systému OH v obci,** odkazy na stránky obce s informacemi a místní legislativu k odpadům, lze doplnit např. o termíny svozu SKO a tříděného odpadu ze stanovišť.
 - 6) **Část letáku se stručnou reflexí vývoje OH obce v posledních letech a konkrétními doporučeními co a jak lze v obci dál vylepšovat, na co se zaměřit a čeho se vyvarovat,** vhodné je upozornit na základní trendy v OH, viz návrhy letáků v dalších přílohách (třídění bioodpadů, kuchyňského odpadu, nebezpečných odpadů, odkazy na nejbližší Re-use centra a nábytkové banky apod.).
- Rozsah poskytovaných informací v letáku je primárně nastavený pro střední a menší obce, u větších měst je vhodné více individualizované informování s detailnějším popisem možností ve městě.
- Využít lze i druhou stranu letáku, kam lze přidat některé z dalších příloh nebo informace dle potřeby.

Informace k odpadovému hospodářství v obci

Graf vývoje množství a podílu směsného, objemného a tříděného odpadu (3 roky)

Graf vývoje a nákladů a příjmů OH (3 roky)

Složení směsného komunálního odpadu (vlastní rozbor nebo údaje MŽP za ČR)

Popelnice s barevnými úrovněmi a popisem

- Papír – 7 %
- Plasty – 7 %
- Sklo – 3 %
- Kovy – 2 %
- Textil – 3 %
- Bioodpad – 29 %
- Ostatní – 4 %
- SKO – 45 %

Praktické informace o OH v obci

V obci lze třídit tyto recyklovatelné složky:

- Papír, plasty, kovy, sklo, textil (hnízda/stanoviště)
- Biologický odpad (rostlinný zelený a kuchyňský) (kompostéry, hnědé popelnice na rostlinný, komunitní kompostárna na rostlinné zbytky, kbelíky, sběrné nádoby na kuchyňský odpad a na jedlé oleje a tuky)
- Kovy, nebezpečné odpady, objemný odpad, odpadní elektrozařízení a baterie (mobilní svoz)
- *Je zde také možnost odevzdávat stavební a demoliční odpady (specifikovat a informovat obyvatele, kam je možné tyto odpady odevzdat).

Umístění hnízd na tříděný odpad:

- Pražská; Dusíkova; Okružní; Zámecká

Nejbližší sběrné středisko odpadů

- Nová Lhota 40; Po-Pá 9–14, So 8–13

Pravidla obecního systému odpadového hospodářství v obci (202x)

Informace o nastavení obecního systému odpadového hospodářství v obci jsou dostupné na stránce www.obec.cz/odpady.

Obecní systém je nastaven obecně závaznou vyhláškou č. 1/2023.

Výše ročního poplatku za komunální odpad na osobu je 700 Kč (202x).

Směsný komunální odpad se vyváží od domů v sudý čtvrtek, bioodpad každý lichý čtvrtek duben–říjen.

Tříděný odpad se vyváží každý lichý pátek, plasty navíc i každé pondělí.

Mobilní svoz nebezpečných odpadů (případně objemného odpadu) je první pátek v dubnu a říjnu.

Doporučení obyvatelům pro rok 202x

Míra třídění odpadu se v posledních letech mírně zvyšuje na XY %, požadavek v roce 2025 je minimálně 60 %. Rezervy jsou hlavně v směsném komunálním odpadu, ze kterého lze dle rozboru vytrýdit více než polovinu recyklovatelných a využitelných složek. Apelujeme tímto na obyvatele, aby do směsného zbytkového odpadu v černé popelnici nedávali hlavně bioodpad, plasty a papír a využívali k jejich odkládání sběrná hnízda.

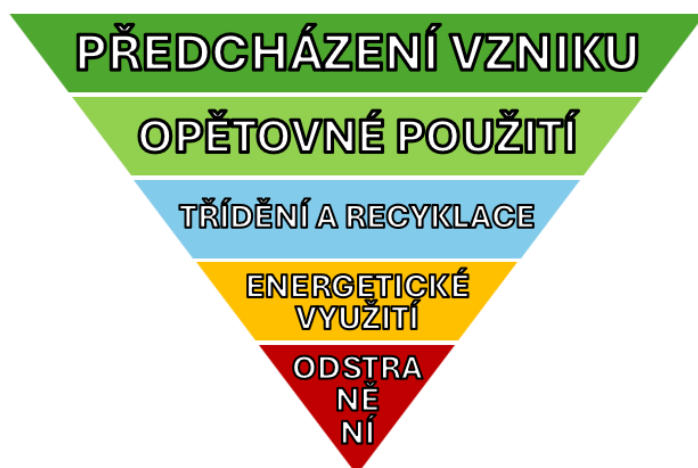
Vysoká míra produkce směsného komunálního odpadu se přímo úměrně podílí na vysokých nákladech na odpadové hospodářství obce, které aktuální poplatek za komunální odpad a odměny za třídění pokrývají jenom z 59 %. Zbytek je zatím pokrytý z rozpočtu obce, při zachování trendu, bude potřeba tento rozdíl dorovnat navýšením poplatku.

Dále např. upozornění na černé skládky, obvyklé chyby v třídění, možnost využívat sběrný dvůr a další informace.

Jak předcházet vzniku odpadu?

Existuje mnoho jednoduchých možností, jak snižovat tvorbu odpadu, např.:

- Nákupy si plánujte a nekupujte zbytečnosti
- U potravin a kosmetiky dávejte pozor na datum spotřeby
- Udržujte ledničku uspořádanou a čistou
- Skladujte potraviny podle doporučení uvedeného na obalu
- Servírujte menší porce
- Využívejte zásoby beze zbytku
- Potravinové přebytky zavažujte, sušte, používejte mrazák
- Kompostujte
- Nakupujte věci, které lze opětovně použít či snadno opravit
- Nepotřebné věci nabídněte rodině, přátelům, do re-use centra nebo k online prodeji či výměně

1. Snažit se, aby odpady nevznikaly, nebo v co nejmenší míře
2. Často stačí drobná oprava, aby věc mohla sloužit dál
3. Co je pro mě odpadem, může ještě posloužit jinému, nepotřebné věci lze prodat nebo darovat
4. Když už věc nemá použití, odevzdat ji k recyklaci. Kromě papíru, plastu a skla lze recyklovat textil, elektrospotřebiče, dřevo, kovy a další
5. Vyhodit věc do popelnice má představovat až úplně poslední možnost, co s odpadem

REUSE
CENTRUM

DEJME VĚCEM DRUHOU ŠANCI

NESNĚŽENO

@ Bazoš.cz SBAZAR.cz

DARUJI ZA ODVOZ
Nevyhazujte. Darujte!

Na-Bank
Nábytková Banka

facebook

Příloha H Návrh letáku k textilnímu odpadu

Jak předcházet vzniku textilního odpadu?

1. Opravdu potřebujete nové oblečení? Prohlédněte si doma své skříně a možná budete překvapení, co všechno tam máte
2. Někdy stačí drobná oprava a oblečení může sloužit dál, nebo z něho lze vytvořit něco dalšího – na internetu najdete spoustu nápadů
3. Nabídněte oblečení, obuv i bytový textil na internetu k prodeji nebo i za odvoz
4. Textil lze darovat přes různé charitativní sbírky nebo sít kontejnerů
5. Využít lze i akce typu SWAP s výměnou oblečení, které se konají na různých místech

DOBROČINNÝ OBCHOD DOBROMYSL
VE SPOLUPRÁCI S NOVÝM RE-USE CENTREM
VÁS ZVE NA

SWAP

DOBROMYSLU

VÝMĚNA PROBÍHÁ PO CELOU DOBU AKCE
POUZE DÁMSKÉ OBLEČENÍ VE SKVĚLÉM STAVU

PŘINES → VYMĚŇ → ODNES

KDE: NA DOLÍKU 53/2, STARÁ BOLESLAV
KDY: pátek 22. ZÁŘÍ 2023, 16.00 - 19.00

DOBROMYSL
dobročinný obchod

Nejbližší kontejnery
a návod

1. Vytríd'

oděvy, obuv, doplňky,
bytový textil, knihy

2. Zabal

balík max. velikost
39*33*67 cm

Nezapomeňte OZNAČIT!

3. Pošli

Doprava je ZDARMA,
stačí online rezervovat
nebo nám zavolej!

601 121 312

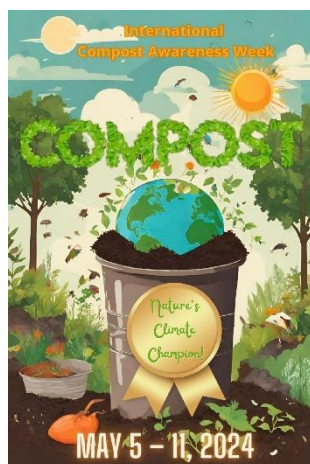

Jak balík rozbálíme,
obratem tě odměníme eko-kredity
na další nákup třeba i drogerie!

Akcí Eko-výzva Vám přinášíme ve spolupráci s genesis-eshop.cz

Jak předcházet vzniku bioodpadu?

Bioodpady tvoří často významný podíl směsného komunálního odpadu, a přitom je lze mnohdy jednoduše třídít nebo i přímo doma kompostovat.

Je třeba důsledně třídít rostlinný bioodpad ze zahrad a také z kuchyní. Odpad se využije v kompostárně k výrobě organického hnojiva – kompostu. Kompost zlepšuje kvalitu půdy a působí proti erozi. Hnojení kompostem zvyšuje zadržování vody a obsah živin – N, P, K v půdě. Krajina lépe odolává změně klimatu (zvýšení teplot, nedostatek vody). Odkazy na další informace:

- [Expertní stanovisko Akademie věd ČR k důležitosti živin v půdě \(3/2020\)](#)
- [Mezinárodní týden osvěty o kompostu \(ICAW\)](#)

Jsem tvoje nová popelnice na bioodpad

Sběr bioodpadu ZDARMA

- projekt Prahy a Pražských služeb
- cílem je ověřit, jak Pražané dokážou třídít bioodpad
- vaše podněty a dotazy pište na: bioodpad@praha.eu
- infolinka: 236 004 277
- <http://bio.praha.eu>

Děkujeme za Vaši účast v projektu ☺

Do nádoby patří:

- zbytky ovoce a zeleniny
- zbytky tropického ovoce
- čajové sáčky, kávová sedlina
- papírové pokládky na vejce
- zbytky rostlin
- zemina z květináčů
- tráva, listy

Zakázáno odkládat:

- plastové sáčky
- maso, tuky, oleje
- obalové materiály
- podestýlky od zvířat
- zvířecí exkrementy
- uhybnulá zvířata
- biologicky obtížně rozložitelné materiály

a jsem pro Tebe **ZDARMA!**

Komunitní kompostování

- ve škole
- v obci
- na sídlišti
- v zahrádkářské kolonii
- v chatové osadě
- ve dvoře činžovního domu...

Bioodpad tvoří přibližně 40% směsného komunálního odpadu. Jeho vytříděním snižujeme množství bioodpadu ukládaného na skládky.

Ukládání bioodpadu na skládky omezuje zákon. Bioodpad na skládkách hnilé, zapáchá a tvoří skleníkové plyny (metan). Při kompostování tyto plyny nevznikají.

Navracíme do půdy organickou hmotu a humus, které v ní dlouhodobě ubývají. Tím se snižuje zadrženost živin a vody v půdě, dochází k jejich vyplavování a místo luk nám kvetou rybníky a jezera. Změna je možná.

Šetříme naše i městské peníze. Není třeba řešit systém svozu a platit za zpracování odpadu. Společná výstavba kompostů a nákup pomůcek optimalizuje individuální náklady. Pověřená osoba dohlíží na čistotu odpadu a kvalitu kompostu. Účastníci získávají zdarma kompost pro svoji potřebu.

DO KOMPOSTU PATŘÍ: Všechny rostlinný odpad z kuchyně i ze zahrady. Jedná se například o:

- Jádro, pecky z ovoce, listy a nařezané zeleniny a její zbytky.
- Zbytky pečiva a obilnin.
- Uvolněné květiny a odpad ze zeleně.
- Kávný odpad včetně filtrů a ubrousků.
- Čajový odpad, čajové sáčky.
- Travní hmota, plevel, seno, sláma, podestýlka z chovu drobných zvířat, hnůj, slepičí trus, spadlé listy včetně olechového a kaštanového listu, dřevní štěpka.

Více

BIOODPAD

PROČ TŘÍDIT BIOODPAD?
Ve směsném komunálním odpadu je přibližně 40 % bioodpadu. Tříděním bioodpadu se snižuje objem komunálního odpadu uloženého na skládky. Z vytříděného bioodpadu se zpracovává kompost. Kompostováním navracíme cenné živiny do půdy a snižujeme erozi půdy.

Do bioodpadu PATŘÍ:

- Tráva, listy, zbytky rostlin
- Drobné větve, kůra, části keřů
- Seno, sláma, piliny
- Zemina z květináčů
- Papír z dřeva

ZE ZAHRADY

- Ovoce a zelenina
- Šlupky, jádřince, pecky z ovoce
- Zbytky pečiva a obilnin
- Čajové sáčky, kávová sedlina
- Skořepky od vajec a ořechů
- Papírové kopesníky, ubrousky

Z DOMÁCNOSTI

Do bioodpadu NEPATŘÍ:

- Zbytky masa, kosti, kůže
- Průmyslové oleje, tuky
- Rostliny napadené chorobami
- Umytá zvířata, exkrementy masožravých zvířat
- Textil, lepenkové plasty
- Plasty, sklo, kov, nebezpečný odpad, elektroodpad
- Sáčky z vysavačů
- Zbytky potravin živočišného původu
- Stavební odpad, kamení
- Papír z uhlí a cigaret

Nevhazujte biologický odpad v igelitových sáčcích!

DĚKUJEME, ŽE TŘÍDÍTE ODPADY.

smj SLUŽBY MĚSTA JIHAVY
SLUŽBY MĚSTA JIHAVY a.s., Jihlava 58, Jihlava 58, 580 01 Jihlava, tel. 567 523 111, www.mj.cz

Jak předcházet vzniku potravinového odpadu?

V ČR vznikne ročně přes 80 kg odpadů z potravin na osobu za rok. Jedná se hlavně o pečivo, ovoce, zeleninu, mléčné výrobky a uvařená jídla, která se nesní. Často tomu ale lze jednoduše předcházet.

Prevence:

Potraviny pravidelně kontrolujte.
Na kvalitě totiž opravdu záleží.
Pokud se u potraviny blíží datum její
minimální trvanlivosti, prodejte ji
prostřednictvím RTC.

Záchrana:

Snědl bych jídlo, které se nestačilo prodat?
Je-li ještě vhodné ke konzumaci, darujte
ho potravinové bance.

Krmivo:

Jídlo, které se již nehodí ke konzumaci,
můžeme darovat k využití dalším organizacím.

Odpad:

A ve výsledku máme nulový
potravinový odpad.

1. Nakupujte podle seznamu, nechoďte do obchodu hladoví
2. U množstevních akcí zvažte, jestli toho spotřebujete opravdu tolik
3. Zvažujte nákup regionálních a sezónních potravin
4. Pečivo lze včas zamrazit pro pozdější využití, staré pečivo lze použít na strouhanku, do knedlíků nebo na zahuštění polévky
5. Uspořádejte si potraviny podle data spotřeby, aby byly na očích a skladujte je správně, by vydržely déle čerstvé
6. Přebytky potravin lze často zavařit, usušit nebo zamrazit
7. V restauraci objednávejte porce, které dokážete sníst, zbytek si nechte zabalit

Vyhozenou potravinu platíme 2x.
Poprvé při nákupu, podruhé
za svoz odpadu.

V odpadu končí především pečivo,
ovoce a zelenina, mléčné výrobky
a uvařená jídla, která lidé nestihnou sníst.

S vyhozenou potravinou
znehodnocujeme všechnu energii,
včetně té lidské, která do ní byla vložena.

**Potraviny
jsou cenné**

V České republice až 1/3 potravin
končí jako odpad.

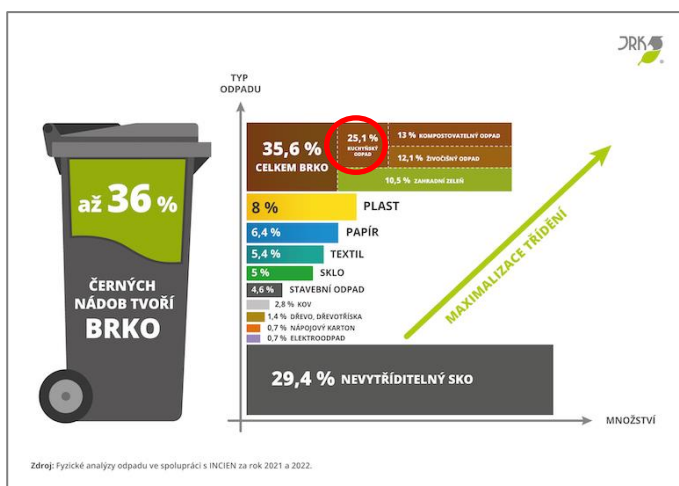

Jak předcházet vzniku kuchyňského odpadu?

Kuchyňský odpad tvoří podle fyzických analýz až **jednu čtvrtinu** obsahu nádob na směsný komunální odpad, kde končí prakticky bez užtku.

Za vyhozený kuchyňský odpad tak platíme dvakrát – při nákupu i při svozu odpadu, a přitom mu lze často jednoduše předejít jednoduchými kroky:

- Zvažujte množství nakupovaných potravin
- Kontrolujte datum spotřeby, potraviny podle toho uspořádejte a správně skladujte
- Potraviny, které nestihneme využít, lze často zamrazit, usušit nebo zavařit pro pozdější použití
- Kuchyňský odpad v podobě rostlinných zbytků lze kompostovat v zahradním kompostéru

Jak správně třídit kuchyňský odpad?

Do nádob na kuchyňský odpad patří všemožné zbytky z přípravy jídel i samotná nespotřebovaná jídla:

- Slupky od brambor či cibule, ohryzky a odkrojky z ovoce a zeleniny, shnilé ovoce a zelenina
- Kávoová sedlina, čajové sáčky, ale i zbytky pečiva
- Nesněžené zbytky jídla a potraviny s prošlou dobou trvanlivosti
- Na rozdíl od nádob na bioodpad sem patří i kuchyňské zbytky živočišného původu

Nepatří sem ale velké kosti (hovězí, vepřové), oleje, tekuté potraviny (polévky, omáčky) ani zvířecí trus.

Do nádob na kuchyňský odpad taky nedáváme **žádné obaly** – ty patří do barevných nádob podle materiálů, nebo v případě velkého znečištění do směsného komunálního odpadu.

Věděli jste, že...

- Kuchyňský odpad na skládce hnije a vytváří skleníkový metan, který zachycuje 28krát víc tepla než CO₂ ([EPA](#))
- Přeměnou jedné tuny kuchyňského odpadu v bioplynové stanici lze získat energii, která vystačí pro domácnost na téměř celý měsíc ([Circular](#))
- Nádoby, košíky i sáčky na kuchyňský odpad bývají speciálně odvětrané, díky čemuž má k odpadu přístup vzduch a nezačne hnit či plesnivět – [na nádobě záleží](#)

Další informace např. na stránkách [RESPONO](#), [Teplice](#), [Veselí nad Moravou](#), nebo [MéněOdpadu](#).

Na [stránkách MŽP](#) lze dohledat [Metodický návod](#) a další studie a [příklady praxe](#) ke kuchyňskému odpadu

Jak nakládat s nebezpečnými odpady a léčivy

Nebezpečné odpady pocházející z komunálního odpadu, představují různé odpady, které mohou svými vlastnostmi ohrozit zdraví lidí nebo životní prostředí, a proto by neměly končit v běžných nádobách na směsný komunální odpad, ale ve speciálních nádobách a následně ve speciálních zařízeních k odstranění těchto odpadů. Díky tomu se zamezí možným únikům do prostředí nebo např. riziku požáru a výbuchu.

Typickými příklady nebezpečných odpadů v domácnostech jsou barvy, lepidla, rozpouštědla, oleje, pesticidy, čisticí prostředky a různé další domácí chemikálie a jejich obaly nebo věci nich znečištěné, případně i prošlá a nespotřebovaná léčiva. Na obalech těchto výrobků bývá zpravidla informace o obsahu konkrétních nebezpečných látek a způsobu, jak s nimi

naložit.

Odkládat tyto nebezpečné odpady lze do sběrného dvora, nebo lze využít obcí organizovaný mobilní sběr.

Svoz nebezpečných složek komunálního odpadu

Pod nebezpečný odpad spadají i **elektrozařízení** a různé **baterie**. V případě drobného elektrozařízení lze využívat příslušné kontejnery nebo místa zpětného odběru (zpravidla obchody s elektronikou i jiné obchody, případně speciální kontejnery na sběrném dvoru).

Nebezpečný odpad představují i nevyužitá či prošlá **léčiva**, která opět nemají končit ve směsném odpadu nebo odpadních vodách, ale lze je bezplatně vrátit v lékárnách. Tímto se zamezí znečišťování vod a životního prostředí.

Příloha M Informační „sloupce“ ke komunikaci vybraných témat

Příklady informačních sloupců, které obsahují stručné základní informace a doporučení k problematice komunikace tématu OH s cílovými skupinami:

- děti
- dospělí

Příklady jednoduchých informačních sloupců k základním druhům tříděných odpadů:

- plast
- papír
- sklo
- textil
- bioodpad ze zahrad
- kuchyňský odpad
- kov
- elektrozařízení a baterie

Děti

- Děti představují velkou příležitost, jak naučit lidi třdit a předcházet odpadům již od raného věku
- Hlavní komunikační kanál představuje škola, kde se děti pravidelně setkávají
- Obce jako zřizovatelé škol můžou spolupracovat se školami a koordinovat společně aktivity v oblasti třídění a předcházení vzniku odpadů
- Využit lze různé připravené materiály, dostupné např. na stránce EKO-KOM v sekci [Třídění a děti](#)

- Přímou pro edukaci dětí je stránka [Tonda obal](#)
- Obsahuje rozdělení pro menší děti do 8 let, starší děti nad 8 let a sekce pro učitele i rodiče

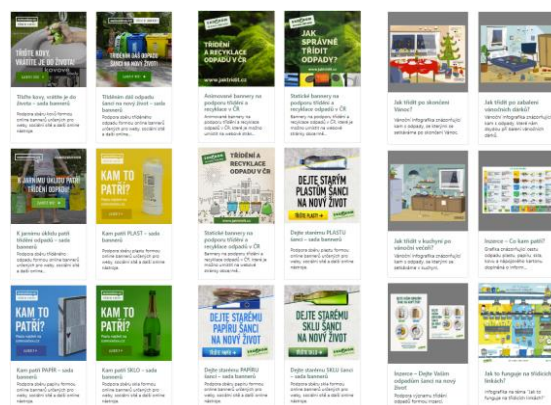
- U dětí je vhodné využít prvky hry, výrazné barevné ilustrace, praktické ukázky přímo ve škole v rámci výuky (např. výtvarná výchova, projekty)
- Důležité je nakládání s odpady ve škole, zavedení třídění odpadů obecně, kompostování bioodpadů
- Výuku lze doplnit přednáškami odborníků
- Dále lze organizovat i výlety na recyklační provozy, sběrné dvory, kompostárny, re-use centra apod.
- Aktuální seznam akcí dle krajů je dostupný na [jaktridit.cz](#) v sekci další komunikace/události v krajích

Dospělí

- Je vhodné kombinovat různé komunikační kanály, např. webové stránky, články, místní tisk, letáky, sociální sítě či videa ([SAKO Brno](#), [Město Příbor](#))

- Primárně se zabývat těmi osvědčenými na základě provedení zpětné vazby
- Obce mohou využívat již vytvořené materiály dostupné např. na stránce EKO-KOM v sekci [Obce – Inspirátor](#)

- Komunikace s dospělými by měla být věcná, lze používat více odborný jazyk, není nutné využívat herní prvky nebo ilustrace a místo toho lze využívat více textu, dat nebo fotek
- Součástí jsou i dostupné informace o nastavení systému v obci, vývoji toků odpadů a financí
- Komunikaci lze realizovat na zastupitelstvu obce, kulturních a společenských akcích ve formě odborné přednášky, diskuze nebo praktické prezentace rozboru komunálního odpadu z obce
- Komunikační aktivity vhodně časovat – např. na podzim informovat o zahradním odpadu

Sešlapávat

Plast

Plast se v různých podobách využívá často jako jednorázový obalový materiál nebo ve formě různých pomůcek, a v ČR tvoří významnou část komunálního odpadu. Při správném vytřídění lze plast recyklovat a využít mnoha způsoby:

- z PET se vyrábí koberce, spacáky, pleny, fleecové oblečení, automobilové textilie a výlisky, nebo PET lahve
 - z PP se vyrábí přepravy, květináče, kompostéry
 - ze směsného plastu stavební prvky, protihlukové stěny
- plast lze energeticky využít
- ze směsného plastu se vyrábí elektrická energie, teplo

V ČR je na třídění plastů přes 400 000 typicky žlutých nádob

Co patří a co nepatří do nádoby na plasty?

ANO	NE
- folie, sáčky, tašky - sešlápnuté PET lahve - plastové obaly bez zbytků obsahu – drobné znečištění nevadí, stačí vymýt nebo vyškrábnout	- mastné obaly - obaly se zbytky potravin, chemikálií, barev, olejů, čistících prostředků - podlahové krytiny - trubky z novoduru - hračky a předměty s bateriemi (risk zahoření)

Věděli jste že:

- plast degraduje v přírodě až 500 let ([Statista](#))
- 1 tuna plastu = 20 000 PET lahví ([RecyclingBins](#))
- na výrobu 1 recyklované PET lahve se spotřebuje o 75 % méně energie oproti výrobě nové lahve ([The UK Plastics Pact Annual Report 2020/21](#))

Sešlapávat

Papír

Papír je typicky využíván jako obalový materiál nebo tiskoviny, které je možné při vhodném vytřídění téměř beze zbytku recyklovat. Příklady recyklace papíru:

- z obálek a kancelářského papíru se vyrábí opět tiskový papír, sešity nebo toaletní papír
- z novin a letáků se vyrábí noviny, krabice a toaletní papír
- ze směsného papíru lze vyrobit krabice, toaletní papír nebo obaly na vejce, z lepenky opět krabice → papír lze energeticky využít
- ze směsného papíru se vyrábí elektrická energie, teplo

V ČR je na třídění papíru přes 680 000 typicky modrých nádob

Co patří a co nepatří do nádoby na papír?

ANO	NE
- časopisy, noviny, sešity - krabice, papírové obaly - obaly z lepenky, knihy - lze vhazovat papír se sponkami i obálky s foliovými okýnky	- uhlový, mastný, mokrá a jinak znečištěný papír - dětské pleny - použité kapesníky - plastový vnitřek obálek

Věděli jste že:

- papírová vlákna lze recyklovat až 25krát ([Pro Carton](#))
- recyklací 1 balení tiskového papíru (500 listů) lze ušetřit až 2,5 kW energie (propočít [iWARM Tool](#))
- recyklací 1 tuny papíru (kolem 200 000 listů) se ušetří 1000 kW energie, což by umožnilo svítit 60wattovou žárovkou téměř 2 roky v kuse (propočít [iWARM Tool](#))

Sklo

Sklo představuje materiál velice vhodný pro recyklaci, který navíc oproti dalším opětovně využívaným složkám komunálního odpadu lze recyklovat prakticky do nekonečna.

Díky moderním technologiím se změnila možnosti třídění a zpracování, a proto již často není nutné sklo rozdělovat do různých nádob, mnohdy ale jsou historicky dostupné jak zelené, tak i bílé nádoby.

Z hlediska dalšího zpracování jsou nejcennější střepy čirého skla. Při výrobě nových skleněných produktů lze díky použití střepů z vytríděného skla ušetřit až 65 % sklářských písků.

Výroba nového skla z již zpracovaných střepů je méně náročná a může vést až k úspoře 40 % elektrické energie ([Momentum](#))

V ČR je na třídění skla kolem 94 000 zelených a bílých nádob

Co patří a co nepatří do nádoby na sklo?

ANO	NE
- lahve od nápojů - skleněné nádoby - tabulové sklo - znečištění nevadí, stačí vyprázdnit	- porcelán a keramika - zrcadla - autosklo, drátěné sklo - zlacená, pokovovaná skla, varné sklo

Věděli jste že:

- sklo samo o sobě prakticky nepodléhá rozkladu ([StackExchange](#))
- recyklace 1 lahve od vína ušetří energii na 2 hodiny svícení 60wattovou žárovkou, recyklací 1 tuny skla pak i půl roku (propočít [iWARM Tool](#))
- každých 10 % střepů ve výrobě sníží energetickou náročnost výroby zhruba o 3 % ([ESTAV](#))

Textil

Textil představuje potenciál jak pro recyklaci materiálu v něm obsaženém, tak i pro opětovné použití v případě dostatečně zachovalých kousků,

Příklady recyklace textilu:

- úklidový textil, výplně, pro výrobu bankovek a filtračního papíru, jako izolace nebo vycpávky autosedaček, stavební a izolační desky a další

Odpady, ale stále kvalitní oděvy, textilie, obuv mohou být připraveny k opětovnému použití a opět dány do oběhu.

V obcích jsou také v režimu předcházení vzniku odpadů pořádány akce jako SWAP, bazárek, re-use koutek, kde jsou oděvy, bytový textil, obuv předány k přímému opětovnému použití.

Proč dávat textil do kontejnerů?

- sníží se množství odpadu na skládkách
- uspoří se primární zdroje
- nositelné oblečení se dostane k těm, kteří ho potřebují
- nenositelné oblečení se zpracuje na další výrobky nebo materiály
- část textilu a prostředků jde často na charitativní využití

Co patří a co nepatří do nádoby na textil?

ANO	NE
- čisté (vyprané) oblečení - textil, textilní výrobky, obuv, doplňky - nejlépe zabalené v igelitové tašce nebo pytlí	- špinavé nevyprané oblečení - špinavý textil, obuv - znečištěný textil (použité hadry, znečištění biologické)

Věděli jste že:

- na světě se odhadem vyrobí 80–100 mld. kusů oblečení ročně ([Roundup](#))
- méně než 1 % materiálu z použitého oblečení se využije pro výrobu nového oblečení ([EMF](#))

Bioodpad ze zahrad

Bioodpad do směsného komunálního odpadu nepatří a v sezoně často zabírá významnou část objemu nádob na SKO. Naopak, po vytřídění lze bioodpad ze zahrad po relativně jednoduchém zpracování využívat jako kompost na hnojení a zlepšení vlastností půdy.

Biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO) je odpadem hlavně rostlinného původu pocházející především z údržby zelených ploch, případně i rostlinný potravinový odpad.

Ke sběru využíváme hnědé popelnice, případně ho zpracováváme v kompostérech přímo na zahradách nebo v komunitních kompostárnách.

Co patří a co nepatří do nádoby na bioodpad?

ANO	NE
- zbytky ovoce, zeleniny - jadřince a pecky - zbytky pečiva, obilovin - čajové sáčky a kávové sedliny - skořápky od vajec - květiny a jejich části	- maso a živočišný odpad - cigarety a nedopalky - exkrementy zvířat

Věděli jste že:

- aplikace kompostu chrání půdu před erozí ([AVČR](#))
- z 1 tuny BRKO lze vyrobit až 100 m³ bioplynu, resp. následně 198 kWh a 348 kWh tepla ([Tespra](#))

Kuchyňský odpad

Kuchyňský odpad tvoří až třetinu z celkového množství odpadu z domácnosti v nádobách na směsný komunální odpad. Jeho tříděním lze ušetřit významné místo a následně zmenšovat nádoby nebo snižovat četnost vývozu směsného komunálního odpadu. Při nakládání lze rozlišovat, jestli se jedná o kuchyňský odpad rostlinného nebo i živočišného původu.

Kuchyňský biologicky rozložitelný odpad živočišného a rostlinného původu lze využít v bioplynových stanicích, kde se přetváří na bioplyn a lze z něj vyrobit moderní paliva (biometan, bioCNG), získat elektrickou energii, teplo a organické hnojivo pro zlepšení kvality půdy.

Jako inspirace pro zavádění sběru kuchyňského odpadu může sloužit [pilotní projekt z Opavy](#) a jeho další rozšiřování na sídlištích

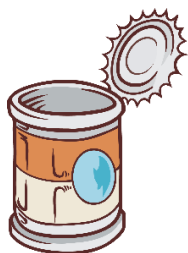
Co patří a co nepatří do nádoby na kuchyňský odpad?

ANO	NE
- veškeré kuchyňské zbytky - zbytky ovoce, zeleniny, jídel - zbytky pokojových rostlin - pečivo, těstoviny - potraviny po datu spotřeby - syrové maso a ryby, menší kosti - čaj a kávové sedliny - skořápky od vajec	- velké kosti - zvířecí trus - nedopalky cigaret - oleje a tuky

Věděli jste že:

- 1/5 vyprodukovaných potravin na světě se vyhodí, 60 % odpadu z jídla vzniká v domácnosti ([UNEP](#))
- tuna odpadu z jídla = 291 kWh elektřiny ([J.Clean](#))

Kov

V ČR lze třídit kovy do 180 000 kontejnerů a menších nádob. V některých obcích je možné třídit kov společně s dalšími odpady v závislosti na možnostech dotřídovací linky, kam jsou tyto odpady odváženy a následně dotříděny.

Šedý kontejner, sběrné dvory a sběrný odpadů ale nejsou jediná místa, kam lze kovy předat. V některých obcích se pořádají různé akce zaměřené na sběr kovů (např. „železná sobota“), kdy je kovový a další odpad sbírán do velkoobjemových kontejnerů.

Co patří a co nepatří do nádoby na kov?

ANO	NE
- plechovky od nápojů a konzerv - kovové tuby, alobal, kovové zátky, víčka, krabičky - hřebíky, šroubky, kancelářské sponky a další drobné kovové odpady - prázdné spreje od kosmetiky	- plechovky od barev, spreje, tlakové nádoby se zbytky nebezpečných látek, barev - domácí spotřebiče a jiná zařízení složená z více materiálů - těžké nebo toxické kovy, např. olovo, rtuť

Věděli jste že:

- recyklací kovů šetříme 60–95 % energie, 86 % emisí a 40 % vody ([EuRIC](#))
- plechovky, víčka a další drobné obaly se mohou zpracovávat mechanicky na drtě, které se dále využívají v metalurgii
- kovy lze recyklovat téměř donekonečna ([EuRIC](#))

Elektrozařízení

Občan ČR vyprodukuje ročně v průměru asi 10 kusů odpadu drobného elektrozařízení (např. konvice, mobil, tablet atd.) Další odpad představují baterie.

Elektroodpad lze odevzdat např. přímo na prodejně při nákupu nových přístrojů, při dovážce větších spotřebičů je běžný odvoz starého přístroje, nebo lze elektrozařízení odevzdat na sběrném dvoru nebo do speciálního červeného kontejneru.

V elektrozařízeních se používá kromě plastu nebo skla mnoho dalších různých kovů – od železa přes hliník a měď až po vzácné kovy, jako je zlato, platina nebo palladium a jiné.

Co patří a co nepatří do nádoby na elektrozařízení?

ANO	NE
- veškerá drobná elektrozařízení z kanceláře i z domácnosti např. počítače a jejich příslušenství, tiskárny, kalkulačky, audiotechnika, telefony, ruční nářadí, domácí spotřebiče apod. - elektronické hračky - baterie a akumulátory	- zářivky a úsporné žárovky - televize - monitory - autobaterie

Věděli jste že:

- recyklací 1t elektrozařízení lze ušetřit 0.85 t CO₂, opětovným použitím až 1.14 t CO₂ ([InterregEU](#))
- odpadní elektrozařízení obsahují velké množství různých vzácných a drahých kovů, které lze opětovně využít pro produkci ([RSER](#))

Příloha N Příklady motivačních textů a plakátů

Kromě informací o tom, jaké odpady patří do jednotlivých nádob a také upozornění, co tam naopak nepatří, lze polepy doplnit i o motivační texty, které budou dál pobízet k vhodným a žádoucím praktikám nebo poskytnou další doplňující informace k tématu. Vhodný motivační text nebo apel může podnítit změnu v chování, jedná se o určitou formu nudgingu.

